

Xəbər
Bakıda türk iş adamının zavodunda müəmmalı partlayış - ölən var
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21 noyabr 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 242 (6856) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Brüsseldə Qarabağ müzakirələri və dünyaya verilən mesajlar

Əli Həsənov: "Etnik münacişələr uzun illərdir bəşəriyyəti təhdid etməkdədir"

yazısı səh.3-də

Ölkəyə xarici investisiya azalır, valyuta axını artır

yazısı səh.4-də

Muqabe və Mübarəkin tale ortaqlığı

yazısı səh.14-də

Eldar Mahmudovu hansı işlərə görə dindirirlər?

yazısı səh.4-də

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi fəaliyyətə başlayır - qidamızı təhlükəsiz olacağı...

yazısı səh.10-də

Düşmənlə döyüşə-döyüşə inkişaf edən rayon - Tovuz

yazısı səh.6-də

Aİ-92 və dizel yanacağı da bahalaşa bilərmi...

yazısı səh.12-də

"Rasim Balayev ayda 2400 manat alır" - Kinematografçılar İttifaqı

yazısı səh.12-də

Yalçın İmanov Vəkillər Kollegiyasından çıxarıldı

yazısı səh.2-də

Türkiyə-NATO münasibətləri - davama, yoxsa tamama doğru...

yazısı səh.13-də

Azərbaycan məktəblərində hicab qadağası yoxdur, amma...

yazısı səh.15-də

Azərbaycana qarşı "üçlü" ədalətsizlik

PARİSDƏN BAKIYA QARŞI DE-MARS -

"KREMLİN TULASI" FRANSADA

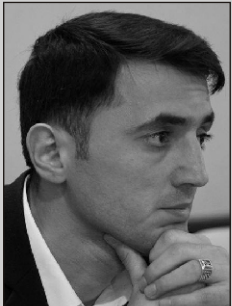
Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurumun başçısı Bako Saakyan kriminal dəstəsi ilə birgə Fransada görüşlər keçirir, ianə toplayır; digər həmsədr dövlətin baş diplomati Sergey Lavrov isə "Qarabağ ittifafı "unikaldır"" deyir - bəs əslində "unikallıq" nədir?..

Ayaz Mütəllibovdan ilginç vertolyot qəzası aqıqlaması

Eks-prezident: "20 noyabr faciəsinin sirlərini hələ də açmamışam, hər şeyi demək mümkün deyil"

yazısı səh.5-də

Tural Abbaslı:
"Özünə, təşkilatına hörmət edən kimsə "Qusqa"ya dəstək verməz"

yazısı səh.7-də

Sülhəddin Əkbər:
"Rusiyanı qəzəbləndirməmək üçün Avropa İttifaqı ilə proses ən azı seçkiyə qədər uzanacaq"

yazısı səh.8-də

Lavrov Kremlin gərcək niyyətini açıqladı

yazısı səh.11-də

Kreml Suriya görüşünə dair açıqlama verdi

Kreml Rusiya, Türkiyə və İranın Suriya ilə bağlı Soçidə keçirəcəyi görüş haqda açıqlama verib. Avropa.info xəbər verir ki, görüşdə ilk növbədə Suriya ilə bağlı konqresə kürdlərin dəvət olunması müzakirə olunacaq. "Suriya milli dialoq konqresinin keçiriləcəyi dəqiq tarix hələ məlum deyil. Kürdlərin Konqresə dəvət edilməsi məsələsi kimi bu məsələ də Rusiya-İran-Türkiyə üçtərəfli sammitində müzakirə olunacaq" - Yuri Uşakov belə deyib.

Qeyd edək ki, Rusiya, Türkiyə və İran arasında Soçidə keçiriləcək görüş bu çərçəbədə baş tutacaq.

Konqresin keçirilməsi təşəbbüsü Rusiya prezidenti Vladimir Putinə məxsusdur. İştirakçılar qismində Suriyanı təmsil edən bütün etnik və dini qruplar dəvət olunacaq.

Tehranda İran-Aİ danışıqlarının növbəti raundu başlayıb

Tehranda İran-Avropa İttifaqı danışıqlarının növbəti raundu başlayıb. APA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, İran xarici işlər nazirinin müavini Abbas Əraqçi və Avropa İttifaqının Xarici İşlər və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə Ali Nümayəndəsinin birinci müavini Helqa Şmitin iştirak etdiyi danışıqlarda iqtisadi, siyasi, energetika, nüvə, neft-qaz, ekologiya, nəqliyyat və insan haqları kimi sahələrdə əməkdaşlıq, o cümlədən regionda baş verən dəyişikliklər barədə müzakirələr aparılacaq.

Görüş çərçivəsində həmçinin "Nüvə əməkdaşlığı; inkişaf və perspektivlər" adlı birgə seminar keçiriləcək. Seminar İsfahan Nüvə Mərkəzində noyabrın 22-23-də baş tutacaq. Seminarda İran xarici işlər nazirinin müavini Abbas Əraqçi və Avropa İttifaqının Xarici İşlər və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə Ali Nümayəndəsinin birinci müavini Helqa Şmit iştirak edəcək.

İsveçrə İslamı rəsmi din kimi tanıya bilər

İsveçrə İslam dinini ölkənin rəsmi dinlərindən biri kimi tanıyacaq. Axar.az xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqlamasında İsveçrənin Sosial Demokrat Partiyasının rəhbəri Kristian Levra söyləyib.

"Bu gün İsveçrədə təxminən 240 məscid var. İsveçrədə 400 min müsəlman yaşayır. Onlardan 160 mini İsveçrə pasportuna sahibdir. Bizim ölkədə İslam mövcuddur. Bu dini rəsmi din kimi hələ keçən ilin avqust ayında tanımaq lazımdır. İslam rəsmi dini hərəkat olaraq tanınsa, dini təhsilin və din xadimlərinin maliyyələşdirilməsi, xaricdən gələn ekstremistlər deyil, İsveçrə tərəfindən həyata keçiriləcək" - deyərək bildirdi.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

"Futbol Azərbaycanda prioritet sahələrdən biridir" - prezident İlham Əliyev

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev FIFA-nın prezidenti Canni İnfantino və təşkilatın baş katibi Fatma Samouranı qəbul edib.

APA-nın məlumatına görə, FIFA prezidenti Canni İnfantino Azərbaycana gəlişindən və dövlət başçısı ilə görüşündən məmnunluğunu bildirib.

O, Bakının FIFA İcraedici Futbol Sammitinin keçiriləcəyi dünyanın 12 şəhərindən biri seçilməsinin və ilk sammitin paytaxtımızda keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev Bakıda keçiriləcək FIFA İcraedici Futbol Sammitinin önəmini qeyd edib və bu tədbirin çox uğurlu olacağına əminliyini bildirib. FIFA prezidenti Canni İnfantino və baş katib Fatma Samouranın Azərbaycana səfərini mühüm hadisə kimi qiymətləndirən dövlət başçısı azərbaycanlı futbol azarkeşlərinin bu səfərdən sevinc hissi keçirdiklərini vurğulayıb və qeyd edib ki, bütün bunlar Azərbaycanın dünya futbol ailəsində özünəməxsus yere malik olduğunu göstərir. Ölkəmizdə idmanın inkişafına toxunan dövlət başçısı bildirdi ki, futbol Azərbaycanda prioritet sahələrdən biridir.

İdmanın bu növünün inkişafı ilə bağlı xüsusi proqramın qəbul edildiyini vurğulayan prezident İlham Əliyev Bakıda, eləcə də Azərbaycanın digər şəhərlərində müasir tələblərə cavab verən xeyli sayda stadionun inşa edildiyini və bu gün futbolun inkişafı üçün ölkəmizdə bütün lazımi infrastrukturun tam şəkildə yaradıldığını qeyd edib. Ölkəmizdə futbola olan marağın və azarkeşlərin sayının durmadan artdığını deyən dövlət başçısı bildirdi ki, futbol üzrə Azərbaycan milli komandası və klublar daha yaxşı oyun nümayiş etdirir və bu sahədə daha çox uğurların və qələbələrin qazanılmasına ümidvarlıq.

Prezident İlham Əliyev əminliklə bildirdi ki, FIFA prezidenti Canni İnfantino və baş katib Fatma Samouranın ölkəmizə səfəri Azərbaycanın idman sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı işinə də öz töhfəsini verəcək.

FIFA prezidenti Canni İnfantino isə qeyd edib ki, Azərbaycan, özünə əsas məqsətdə, futbol ölkəsidir: "Mən hələ FIFA prezidenti olmamışdan öncə UEFA-da çalışdığım dövrdə biz AFFA ilə birgə əməkdaşlıq etmişik. Biz hələ o zaman irəliləyən baxaraq Azərbaycanla birgə layihələr üzərində düşündük. Mən və baş katib Fatma Samoura Azərbaycanda ümumilikdə futbolun və futbol hərəkatının inkişafını şahidlik etmişik. Siz artıq 17 yaşına qədər olan qadınlar arasında futbol üzrə dünya çempionatının final mərhələsinə Bakıda təşkil etmişiniz".

Xəzəryanı ölkələrin XİN başçıların Moskva görüşünün vaxtı açıqlanıb

Dekabrin 4-5-də Moskvada Xəzəryanı ölkələrin xarici işlər nazirlərinin görüşü keçiriləcək. APA-nın xəbərinə görə, bu barədə Rusiya XİN-in saytında nazir Sergey Lavrovun Azərbaycana səfərinin yekunları ilə bağlı məlumatda bildirilib.

"Xəzəryanı ölkələrin XİN rəhbərlərinin qarşısındakı Moskva müşavirəsinə hazırlıq kontekstində Xəzərdə əməkdaşlıq problematikası ətrafı müzakirə olunub", - deyərək açıqlamada qeyd edilib.

Bu gün paytaxtın Nizami rayonunda qaz təchizatı məhdudlaşdırılacaq

Noyabrın 21-də Bakı şəhəri Nizami rayonunun təbii qaz təchizatında məhdudlaşdırma olacaq. "Azəriqaz" İB-in İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin "APA-Economics"ə verilən məlumatına görə, "Azəriqaz" ASC-yə məxsus qazanxananın təbii qazla təmin edən diametri 159 mm-lik orta təzyiqli qaz xətti üzərində quraşdırılmış siyirtmənin yenisi ilə əvəzlənməsi zəruriyyəti ilə əlaqədar, noyabrın 21-də saat 10:00-dan işlər yekunlaşanaq Nizami rayonu Qara Qarayev, E. Süleymanov, B.Nuriyev, Naxçıvanski, Rüstəmov, A. Manafov və Nəvai küçələrinin bir hissəsində təbii qazın verilişində fasilələr yaranacaq.

Görülən təmir işləri gün ərzində yekunlaşdırılaraq təbii qazın verilişi təmin ediləcək və yaranacaq məhdudlaşdırma ilə bağlı "Azəriqaz" İB bütün istehlakçılardan təbii qazdan istifadə zamanı xüsusilə diqqətli olmalarını və texniki təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsini xahiş edir.

Tanınmış vəkil Vəkillər Kollegiyasından çıxarıldı

Tanınmış vəkil Yalçın İmanov Vəkillər Kollegiyasından çıxarıldı. "Report"un xəbərinə görə, bu barədə qərar dünən Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin iclasında çıxarıldı.

Qərara əsasən, onun vəkillik fəaliyyəti dayandırılıb.

Qeyd edək ki, Y.İmanov barədə Vəkillər Kollegiyasına şikayəti Penitensiar Xidmətin rəhbərliyi edib.

Vəkil Elçin Sadıqov barəsində olan intizam icraatına xitam verilib

Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyəti vəkil Elçin Sadıqovla bağlı şikayətə baxıb.

Elçin Sadıqovun APA-ya verdiyi məlumata görə, iclasda bildirilib ki, onun barəsində olan şikayət əsassızdır.

E. Sadıqov barəsində olan intizam icraatına xitam verilib.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Şəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Rəşid Hüseynov vəkil Elçin Sadıqovdan Vəkillər Kollegiyasına şikayət edib.

Ağdamda kurs imtahanında az bal toplayan gənc intihar etdi

Ağdam rayonunda intihar hadisəsi olub. "Report"un Ağdam bürosunun məlumatına görə, hadisə rayonun Cəmənli kəndində baş verib.

Kənd sakini, 2001-ci il təvəllüdü İkin Məmmədov yaşadığı evin həyətidə yerləşən tövlədə özünü asaraq intihar edib.

İkin məktəbə qəbul olmaq üçün rayonda fəaliyyət göstərən hazırlıq kurslarından birinə gedirmiş. İ.Məmmədov kursda aşağı bal topladığı üçün intihar edib.

Faktla bağlı Ağdam Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Noyabrın 20-də Belçika krallığının paytaxtı Brüsseldə Azərbaycan dövlətinin təşəbbüsü ilə beynəlxalq forum davam etdirilib. Bu barədə "Yeni Müsavat"a forumun işində iştirak edən "Yeni Müsavat" Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu məlumat verdi. R.Arifoğlu bildirdi ki, forum "Separatizmin beynəlxalq sülhə və təhlükəsizliyə yaratdığı təhdidlər" adlanır. Forumun statusu beynəlxalq statusdadır. Forumun işində dünyaya tanınan ünlü siyasətçilər, dövlət və ictimai xadimlər, böyük media quruluşlarının təmsilçiləri, müxtəlif ölkələrdə yaşayan və fəaliyyət göstərən diaspor rəhbərləri, Bakıdan gələn dövlət və ictimaiyyət təmsilçiləri var.

Brüsseldə Qarabağ müzakirələri və dünyaya verilən mesajlar

Əli Həsənov: "Etnik münaqişələr uzun illərdir bəşəriyyəti təhdid etməkdədir"; Azərbaycan Avropada "Anti-Separatizm Hərəkatı" Beynəlxalq İctimai Təşkilatı yaratdı

"Əslində bu, möhtəşəm Qarabağ Forumudur. Avropanın paytaxtı sayılan Brüsseldə belə bir tədbir düzənləmək, oraya dünyanın hər yerindən nümayəndə toplamaq və bir çox tanınmış simaların bu forumda iştirakçı etmək Azərbaycanın böyük uğurudur. Ən müxtəlif ölkələrdən gələn diaspor fəalları bu forumdan böyük ruh və kurs alacaqlar, buna əminəm. Azərbaycan Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri, prezident İlham Əliyevin köməkçisi Əli Həsənovun, Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbəri Nazim İbrahimovun, digər dövlət yetkililərinin qatıldığı və rəhbərlik etdikləri forum dünyaya, dost-düşmənlərimizə və Azərbaycanın Avropadakı, digər ölkələrdəki gücü olan diasporımıza ciddi mesajdır. Forum Brüsselə tam qəlbində, "Marriott" hotelə keçirilir. Mən müşahidə etdim ki, forumun təhlükəsizliyi Brüssel tərəfindən yüksək səviyyədə təmin edilib. Bakıda belə səhnələrə alışmamışıq, lakin Brüsseldə bizim hotelin çevrəsini silahlı əsgərlərin qoruması olduqca maraqlı görünürdü".

Forum işinə Bakı vaxtı ilə saat 1-də start verib. "Separatizmin beynəlxalq sülhə və təhlükəsizliyə yaratdığı təhdidlər" mövzusunda beynəlxalq forumun açılış mərasimini Azərbaycan Prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov həyata keçirib. Proqrama görə, I Panelin iclası "Yeni dünya düzənində separatizm dalğası. Problemi necə həll etmək? Separatizmə məruz qalmış ölkələrin təcrübəsi" adlanır.

İclasın moderatoru Francis Martin O'Donnell olub. Musavat.com bildirir ki, o, Beynəlxalq və Avropa Məsələləri üzrə İrlandiya İnstitutunun nümayəndəsi, BMT-nin Ukraynada rezident əlaqələndiricisi, səfir olub (2004-2009).

Spikerlər də olduqca maraqlı simalardır:

Viktor Yuşçenko, Ukraynanın sabiq prezidenti (2005-2010);

Dalia İtzik, İsrail dövlətinin prezidenti (2007) və İsrail parlamentinin spikeri (2006);

Dumitru Bragiş, Moldova Respublikasının baş naziri (1999-2001);

Hasan Muratoviç, Bosniya və Herseqovinanın baş naziri (1996-1997);

Jesus Lopez-Medel Bascones, İspaniyanın dövlət vekili, sabiq deputat, Hüquq və Qanunvericilik Royal Akademiyasının üzvü;

Robert İlatov, İsrail parlamentinin üzvü, İsrail-Azərbaycan parlamentlərarası əlaqələr üzrə dostluq qrupunun rəhbəri;

Antje Herrberg, "Beynəlxalq Vasitəçilik və dialoq üzrə Avropa Forumu"nun (MediatEUR) təsisçisi və baş icraçı direktoru.

Prezidentin köməkçisi Ə.Həsənov öz çıxışında bildirib ki, bugünkü forum müasir dünyanı narahat edən çox aktual bir mövzuya həsr olunub. Azərbaycan hökuməti adından mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşmək istədiyini deyən PA rəsmisinin sözlərinə görə, Avropa Bir-

liyi, Şimali Afrika, Orta Şərqi və Cənubi-Şərqi Avropa ölkələrini birləşdirən Aralıq dənizi hövzəsində beynəlxalq terrorizmin və etnik separatizm kimi təhlükəli meyillərin doğduğu böhranın həlli yollarının axtarılması ilə bağlı müzakirələrin aparılması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Etnik separatizmin nəticəsində yaranan münaqişələrin 20-dən çoxunun hərbi toqquşmalarla müşahidə olunduğunu vurğulayan Ə.Həsənov bununla bağlı nümunələr də sadaladı: "Etnik münaqişələrin yayılma coğrafiyası demək olar ki,

sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaranmasına mənfi təsir göstərən mühüm amillərdən biridir: "Hazırda dünyada 220 milyon nəfərdən çox əhalini və 12,7 milyon km ərazini əhatə edən 50-dən çox əsas etnik separatizm ocağı mövcuddur. Etnik separatizmin nəticəsində yaranan münaqişələrin 20-sindən çoxu hərbi toqquşmalarla müşahidə olunur".

2005-2010-у иллярда Украйнанын президенти олмуш Виктор Юшченко ісə çıxışında dünya üzərində baş verən əksər dini-etnik münaqişələrin aqressoru

dünyanın əksər bölgələrini əhatə edir. Avropada Böyük Britaniya ilə Şimali İrlandiya və Şotlandiya, Belçika ilə Flandriya və Valloniya, Fransa ilə Paris aqlomerarasiyası və Korsika, İspaniya İbasklar və Kataloniya, Serbiya ilə Kosova. Asiyada İsrail ilə Fələstin. Çində Tibet, Afrika da Nigeriya ilə Şimali Nigeriya ilə etnik münaqişələr uzun illərdir bəşəriyyəti təhdid etməkdədir. Soyuq müharibələrin başa çatmasından sonra SSRİ məkənində etnik separatizm meyillərinin yeni dalğası meydana gəlməkdədir. Azərbaycanda Dağlıq Qarabağ, Gürcüstanda Abxaziya və Osetiya, Moldovada Dnestriyanı münaqişələr regionunun sabitliyini hər an poza biləcək potensial təhlükə mənbəyinə çevrildi. Bu münaqişələr beynəlxalq hüquq prinsiplərinin kobud şəkildə pozulmasına, dövlətlərin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı ciddi təhdidlər yaranmasına gətirib çıxardı. Bu gün BMT, ATƏT və AŞ kimi nüfuzlu təşkilatların beynəlxalq separatizmə qarşı qətiyyətli mübarizə aparması vacib məsələlərdən biri hesab olunur".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, müasir dövrdə dünyada etnik separatizm meyillərinin güclənməsi regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunmasına, bəşəriyyətin

olaraq Rusiyanın adını çəkib. Onun sözlərinə görə, bu bölgələrin hər birində Rusiyanın hərbi bazaları yerləşir.

O, eyni zamanda münaqişə bölgələrindəki durumu təhlil edərək, ondan çıxış yolları barədə danışıb.

Bosniya və Herseqovinanın 1996-97-ci ildəki baş naziri olmuş Hasan Muratoviç separatizmin dünya ölkələrinə vurduğu ziyan barədə danışıb. Çıxışçı bildirdi ki, separatizm təkcə onun baş verdiyi ərazilərdə yox, eyni zamanda ora gələn insanların həyatında da öz dərin izlərini qoyur.

Forumda çıxış edən siyasi şərhçi, jurnalist Azər Həsərət isə bildirib ki, diqqət çəkmək istədiyi əsas məsələ erməni separatizmi, erməni bölücülüğüdür: "Bu, sadəcə olaraq, ermənilərlə azərbaycanlıların, Ermənistanla Azərbaycanın arasındakı problem deyil. Erməni separatizmi bütövlükdə region üçün problemdir. Çünki ermənilər, sadəcə, Azərbaycana yox, Türkiyəyə, Gürcüstanla, hətta Rusiyaya qarşı bölücülük təşəbbüsündə, torpaq iddiasında bulunurlar. Biz unutmamalıyıq ki, Abxaziya münaqişəsində Gürcüstanla qarşı vuruşanların böyük bir qismi də ermənilər idi. Bu günün

özündə də bölücü Abxaziyanın özünün yandan çoxu ermənilərdən təşkil olunur. Erməni separatizmi bütövlükdə bizim region üçün ciddi təhlükə təşkil edir".

Qısa fasilədən sonra forumun ikinci panel iclası başlayıb. "Avropada separatizm: səbəblər, nəticələr, Avropanın iqtisadi və siyasi gələcəyinə yaranan təhlükələr" başlıqlı panelin moderatorluğunu İsrail dövlətinin fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, İsrail Knessetinin 17-ci çağırış deputatı, İsrailin 9-cu kanalında veriliş

Henks, Azərbaycanın fəxri konsulu Otto Hauser, habelə İulian Çifu, İsrailin Netaniya akademik kolleksiyanın strateji dialoq mərkəzinin rəhbəri, briqada generalı Sneh Efrayim, Yunanıstan parlamentinin üzvü (1958-1964) (1974-2004), Yunanıstanın sabiq daxili işlər naziri, sabiq turizm naziri İoannis Kefalogiannis, Bolqarıstan parlamentinin sabiq üzvü Stanislav Dimitrov Anastasov, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin İsraildəki nümayəndəliyinin rəhbəri, beynəlxalq

apancısı, siyasi şərhçi, "Aziz" Azərbaycan-İsrail Beynəlxalq Assosiasiyasının təsisçisi və ilk prezidenti İosif Şaqal həyata keçirib.

Çıxışçılar sırasında Azərbaycan Respublikasının Belçika Krallığı və Lüksemburq Böyük Hersoqluğunda fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, Azərbaycan Respublikasının Avropa İttifaqı yanında Nümayəndəliyinin rəhbəri Fuad İsgəndərov, Ukraynanın siyasi xadimi, xalq deputatı, Ukrayna-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Maksim Kuryaçıy var idi.

Böyük Lüksemburq Hersoqluğu Parlamentinin sabiq deputatı, Lüksemburqun hüquqşünaslar mərkəzinin rəhbəri Jak Ayves

xalq münaqişələr üzrə ekspert Arye Qut, Türkiyənin Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Vəqfinin sədri, Monteneqronun fəxri baş konsulu, Avrasiya İqtisadi Sammitinin təsisçisi, professor Akkan Suver də çıxış edənlər sırasında idi. Hər çıxışçı Avropadakı separatizm problemlərinin ölkələr və millətlərəsi münaqişəni necə gücləndirdiyi barədə fikirlərini söylədi. Onlar problemlərdən çıxış yolları haqqında fərqli təzislər səsləndiriblər.

Ukraynalı deputat Oleq Medunitsiya separatizmi bir çox hallarda "feyk təzahür" kimi qiymətləndirib: "Əgər biz xəritəyə diqqət etsək, oradakı qanlı, separatist münaqişələrin daha çox keçmiş sovet ölkələri əra-

zilərində olduğunu görə bilərik".

Briqada generalı S.Efrayim isə separatizmə bağlı böyük gücləri suçlayıb və çıxışında Ermənistanın əleyhinə sərt danışıb: "Azərbaycanın ərazi bütövlüyü müqəddəsdır, beynəlxalq icma hər kəsə şamil etdiyi prinsipləri Ermənistanla etmir. Niyə? Bu absurdur. Ermənistanla istədiyi münasibət təkcə ikili standart yox, həm də biveçlik və riyakarlıqdır. 25 ildir insanlar əziyyət çəkirlər, onlar öz evlərinə qayıtmalıdır. Mən anlaya bilmirəm: Azərbaycanın qazı və nefti yaxşıdır, özü isə pis? Aydın görünür ki, bu durum bəzilərinə sərf edir və onlar münaqişənin həllini bilərəkdən uzadırlar".

Generalın sözlərinə görə, Qarabağ problemi ədalətli həll olunmalıdır ki, növbəti münaqişələrin qarşısı alınsın: "Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin sülh danışıqlarına önəm verməsindən sui-istifadə olunmamalıdır".

"Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayan Ermənistanla qarşı dünya birliyi sərt reaksiya göstərməlidir".

Axar.az xəbər verir ki, bu sözləri Otto Hauser deyib. O bildirib ki, Rusiyaya qarşı olan iqtisadi və siyasi sanksiyalar Ermənistanla da tətbiq edilməlidir: "Terrorizm və separatizmin qarşısını sanksiyasız almaq mümkün deyil. Sanksiyalar olmalıdır ki, 20 ildən artıq evlərdən didərgin düşmüş insanlar öz yurd-yuvalarına qayıda bilsinlər".

Fasilədən sonra III Panel iclası öz işinə davam edib. "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və müasir dövrdə Avropadakı separatizm hərəkatının müqayisəli təhlili" mövzusunda panelin moderatoru Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Ramin Məmmədov idi.

Çıxışçılar arasında İraq parlamentinin deputatı, İraq Türkmən Cəbhəsinin sədri Arshad Rashad Fath Allah, Avropa Azərbaycanlılar Konqresinin Prezidenti Sahil Qasımov, İraq Parlamentinin deputatı Niyazi Məhəmməd Mahdi, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin üzvü, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini, Gəncər və idman komitəsinin üzvü Rövşən Rzayev, Alman-Azərbaycan Forumunun həmsədr Helga Daub, Moldovanın sabiq Ombudsmanı, Moldova Respublikasının Parlament vəkili Aureliya Qırcıru, jurnalist, siyasətçi, televiziya aparıcısı Maksim Şevçenko, eləcə də Sumxumi Dövlət Universitetinin professoru, tarixçi alim, Cənubi Qafqaz xalqlarının, o cümlədən Azərbaycan xalqının tarixi ilə bağlı obyektiv elmi araşdırmanın, çoxsaylı tədqiqat əsərlərinin müəllifi Quram Rajdenoviç Marxuliyə, politoloq, Rusiya Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutunun əməkdaşı Aleksandr Karavayev, Kişinyovun Effektiv Siyasət İnstitutunda direktor müavini, ava.md informasiya portalının siyasi analitiki, "Memorial" Assosiasiyasının baş mütəxəssisi (2011-2013) Ruslan Şevçenko, Bohum Universitetinin professoru Hans-Joachim Heintze, tarixçi, tərcüməçi, qafqazşünas, pedaqoq, publisist və ixtiraçı Oleq Kuznetsov və tarixçi, Xocalı soyqırım haqqında kitab və çoxsaylı məqalələrin müəllifi Dr. Johannes Rau var idi.

Panel iclasının sonunda "Anti-Separatizm Hərəkatı" Beynəlxalq İctimai Təşkilatı Təşəbbüs Qrupunun Bəyanatı qəbul edilib.

Forum çərçivəsində həmçinin "Anti-Separatizm Hərəkatı" Beynəlxalq İctimai Təşkilatının Təsis Konfransının 2018-ci ilin birinci yansında hərəkatın yaradılması ideyasını dəstəkləyən ölkələrdən birində keçirilməsinə məqsəduyğun hesab edildi.

Sonda isə dünyın liderlərinə, beynəlxalq ictimaiyyətə, siyasi partiyalara, ekspertlərə, ictimai təşkilatlara, kütləvi informasiya vasitələrinə müraciət edərək məramı yalnız sülh, birgə yaşayış, millətlərarası etimad, mədəniyyətlərəsi dialoq töhfə vermək olan "Anti-Separatizm Hərəkatı"na dəstəkləməyə çağırıldı.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

İki ildən artıqdır ki, davam edən "MTN işi"nin sonunda, sıra sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudova da çatdı. O da digərləri kimi istintaqa çağırıldı, dindirildi. Durumu şərh edən ictimai şəxslər arasında Mahmudovun həbs ediləcəyinə inananlar və bunun əksini söyləyənlər də az deyil. Lakin E.Mahmudovun Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsindən çıxan zaman çəkilən fotoları yayıldıqdan sonra onunla bağlı yazılanlar ölkə gündəmini zəbt edib.

Azərbaycanın təhlükəsizlik sistemində ciddi zərbə vuran E.Mahmudovun adı bir çox cinayətlərdə hallanır. O, nazir vəzifəsindən azad edildikdən sonra onun qanunsuz əməllərindən zərər çəkənlər mətbuat vasitəsilə müvafiq qurumlara müraciət edib, kömək istəyirdilər. Zərərcəkmisələr öten 2 il ərzində bir qədər sakitləşsələr də, sabiq nazirin həbsinin gündəmə gəlməsi onları da aktivləşdirib. Ümumilikdə isə hazırda bütün arqumentlər Mahmudovun əleyhinədir.

Belə olan məqamda onu nə gözləyir?

"Yeni Müsavat"a danışan sabiq polis rəisi Mahmud Hacıyev bildirib ki, Mahmudovun həbs ediləcəyinə inanmır: "Əvvəla, onu qeyd edim ki, Eldar Mahmudovun istintaqa çağırılması qanunauyğun bir haldır. Doğrudur, ictimaiyyətdə bu hadisə rezonans doğurdu, mətbuatda yazılar dərc olundu. Ancaq burada hüquqi baxımdan qeyri-adi hal yoxdur. Çünki bu adamın rəhbərlik etdiyi qurumun yüksək rütbəli zabitləri həbs olunublar. Belə çıxır ki, həbs edilənlər

Mahmudovun götərişlərini icra ediblər. Güc strukturlarında qayda belədir ki, qurumun rəhbərinin göstərişi olmadan, aşağı rütbəli şəxs hansısa özbaşına hərəkəti edə bilməz. 23-24 nəfər tutulubsa, Mahmudov da istintaqa cəlb olunmalı idi. Ancaq məlumdur ki, qurumun əməkdaşlarının bir çoxunun artıq məhkəmə prosesi də yekunlaşıb. İndiki məqamda Eldar Mahmudovu istintaqa çağırmaq isə daldan atılan daş kimidir. "Daldan atılan daş topuğa dəyər". Onun istintaqa çağırılması hesab edirəm ki, heç də həbsinə dəlalət edən faktor deyil. Əgər Mahmudov həbs etmək istəsəydilər, indiyə qədər bunu edərdilər. Görünür, ortaya hansısa məsələ çıxıb. Və yaxud da publikaya neyisə göstərmək istəyirlər. Məncə, onu həbs etməyəcəklər. Məhkəmə istintaqı və ya ibtidai istintaq zamanı o çağırılıb, dindirilməli idi. Uzun bir müddət sonra çağırılması isə bir az anormal görünür".

Ekspert hesab edir ki, əgər Mahmudov həbs olunsaydı, ona digər zabitlərin

Eldar Mahmudovu hansı işlərə görə dindirirlər?

Sabiq polis rəisi: "Bəlkə elə Eldar Mahmudov sübut etdi ki, Çovdarov və ya digərləri..."

cəzasından ağır cəza verilməyini də söyləmək olmaz: "Prokuror hər zaman yüksək

nuna görə, şəxsin ailə vəziyyəti, səhhəti nəzərə alınmalıdır. Məhkəmə də bu kimi faktorları nəzərə alıb, prokurorun istədiyi cəzadan yüngülünü verə bilər. Doğrusu, indiyə qədər Mahmudovun nə qədər cəza ala biləcəyini konkret söyləmək olmaz. Çünki ittihamlar sübuta yetirilməlidir. Qanuna görə, ittiham aktı tərtib olunmalı, prokuror onu təsdiqləməlidir. Fantastik səslənsə də, bəlkə elə Eldar Mahmudov sübut elədi ki, Çovdarov və ya digərləri onun tapşırığı ilə bərabər, özbaşına addım ataraq qaydaları pozublar. Düşünürəm ki, indiki məqamda Mahmudovun istintaqa şahid kimi dəvət olunub. Əgər ona ittiham elan etsəydilər, bu məlumat kənara

çıxardı. Burada məsələ başqadır. Çox güman ki, onu yeni epizodlar üzrə istintaqa cəlb ediblər. Çünki köhnə epizodlar üzrə artıq proseslər yekunlaşıb. Əgər o, başqa bir məsələyə görə çağırılıbsaydı, o zaman məhkəmə prosesinə dəvət olunardı. İstintaqa dəvət olunursa, deməli, yeni istintaq proseslərinə görə dindirilir. Eldar Mahmudov böyük sirlər bilir. Onlar çox oyunlardan çıxıblar. Əsas da qurumun rəhbəri olaraq hər şey Eldar Mahmudova məruzə olunub. Deməli, o, daha çox məlumat sahibidir. Böyük sirlər bilən adamlar isə istənilən halda ehtiyatla davranmaq lazımdır və belə də edirlər".

□ Əli RAİS

Ölkəyə xarici investisiya azalır, valyuta axını artır

Rəşad Həsənov: "Azərbaycanda vergi yükü digər ölkələrlə müqayisədə yüksəkdir"

Hazırda Azərbaycan iqtisadiyyatı qarşısında duran əsas məqsədlərdən biri də ölkəyə xarici investisiya cəlb etmək və ölkədən valyuta axımının qarşısını almaqdır. Çünki neft gəlirlərinin öten illərlə müqayisədə azaldığı bir dövrdə iqtisadiyyatın valyutaya ehtiyacı var. Bəs görəsən, bu ilin tendensiyası necədir? Ölkəyə daxil olan investisiyanın həcmində artım varmı?

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, 2015-ci ildən başlayaraq Azərbaycan iqtisadiyyatında əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların həcmində azalma müşahidə olunur: "2015-ci illə müqayisədə 2016-cı ildə 30 faizdən çox azalma baş verib. 2017-ci ilin 9 ayı ərzində ölkə iqtisadiyyatı və əsas kapitalla 11,1 milyard manat həcmində investisiya yatırılıb ki, bu da öten ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 1 faiz aşağı göstəricidir. Bu vəsaitin 41,7 faizi qeyri-neft sektoruna yönəldilib. Müsbət trendlərdən biri də ondan ibarətdir ki, əvvəlki illərlə müqayisədə qeyri-neft iqtisadiyyatına yönəldilən vəsaitlərin həcmində müəyyən qədər artım baş verib. Bu öten illə müqayisədə qeyri-neft sektoruna əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların həcmində 13,8 faiz artım baş verib. Ümumi investisiyaların isə 14,1 faizi büdcədən kənar fondlar hesabına formalaşdırılıb.

Birbaşa investisiyalara gəlinə, bununla bağlı bizə məlumatlı olan məlumatlardır. Belə ki, Mərkəzi Bank tədiyyə balansının strukturuna uyğun olaraq, sentyabr hesabatında yalnız II rübün göstəricilərini açıqlayıb. Bu göstəricilərə görə, ölkə iqtisadiyyatına 1,5 milyard dollar həcmində birbaşa xarici investisiya yatırılıb, birbaşa xaricdən investisiya cəlb olunub. Bunun müqabilində ölkədən xarici fərqli iqtisadiyyatlara 504 milyon dollar həcmində investisiya çıxıb. Burada maraqlı məqamlardan biri ondan ibarətdir ki, ölkəyə yatırılan investisiyalardan əldə olunan gəlirlər investisiyanın mənbəyi olan ölkələrə daşınır. Bu məqsədlə 750 milyon ABŞ dolları həcmində vəsait ölkədən çıxıb. Bu da ölkəyə daxil olan və ölkədən çıxan investisiya mənsəli vəsaitlər arasında fərqi daha da azaldır".

İqtisadçının sözlərinə görə, ölkəyə daxil olan portfel investisiyalarında da ciddi artım yoxdur: "Əksinə, Azərbaycandan çıxan investisiya-

ların həcmi daha çoxdur. Ölkədən 490 milyon ABŞ dolları həcmində portfel investisiya formasında vəsait axını baş verib. Bunun əvəzində ölkəyə 340 milyon ABŞ dolları həcmində vəsait daxil olub. Burada ölkənin zərərinə təxminən 25 faizdən artıq bir fərq var".

R.Həsənovun fikrincə, Azərbaycandan xaricə valyuta axımının səbəbi odur ki, bizim iqtisadiyyat işlənməmiş, xam iqtisadiyyatdır: "Burada həm istehsalat investisiyala-

rın qoyulması, həmçinin xidmət sektoruna investisiyaların yatırılması əslində əlverişli şərait yaradır ki, azərbaycanlı sahibkar öz vəsaitlərini daxili bazarda işlədə bilsin. Ancaq təəssüflə ki, bəzi hallarda yerli investorlar müxtəlif səbəblərdən bu vəsaitləri xarici ölkələrdə işlətməyə üstünlük verirlər. Burada vergi siyasəti ilə bağlı olan faktor da var. Belə ki, Azərbaycandan investisiya axımının yönəldiyi ölkələrlə müqayisədə etdikdə gö-

rürük ki, bizdə vergi yükü kifayət qədər yüksəkdir. Dünya Bankının hesabatlarından da məlum olur ki, 2017-ci il üçün Azərbaycanda vergi yükü 39,6 faizdir. Amma azərbaycanlıların daha çox üz tutduğu iqtisadiyyatlardan biri olan Gürcüstanda bu göstərici 16 faizdir. Bu da yerli investorların xaricə yatırım etməsinə təşviq edən məqamlardan biridir.

Azərbaycan hökuməti bu istiqamətdə daha konkret addımlar atmalıdır. Müxtəlif layihələr çərçivəsində investorun təşviqi sənədinin verilməsi istiqamətində müəyyən güzəştlər edilməlidir. Sənaye məhəllələrində, texnoparklarda, aqroparklarda investisiya edənlər üçün müəyyən vergi güzəştləri nəzərdə tutulur. Eyni zamanda idxalla bağlı rüsumlardan azad etmə və güzəşt nəzərdə tutulur. Ancaq bütövlükdə Azərbaycanda vergi yükü digər ölkələrlə müqayisədə yüksəkdir. Dünyanın ən inkişaf etmiş iqtisadiyyatlarından biri olan Birləşmiş Krallıq iqtisadiyyatında vergi yükü cəmi 31 faizdir. Halbuki bu kimi iqtisadiyyatlarda daha çox radikal kapitalizmin hökm sürdüyü iqtisadiyyatlar hesab olunur. Ancaq görürük ki, bu iqtisadiyyatlarda belə vergi yükü aşağıdır. Maraqlı məqamlardan

biri də odur ki, Gürcüstan kimi heç bir təbii sərvəti olmayan ölkə Azərbaycandan daha aşağı vergi tətbiq edir. Halbuki Azərbaycanda dövlət gəlirlərinin, ictimai gəlirlərin böyük bir qismini resurslar hesabına kompensasiya edir. Bu da imkan yaradır ki, Azərbaycan daha liberal vergi siyasəti həyata keçirsin".

Ekspert vurğuladı ki, məhz sonuncu faktın özü ölkəyə daxil olan xarici investisiyaların həcmində mənfəti təsir göstərir: "Həmçinin ölkədən çıxan investisiyanı daha da sürətləndirir. Bu da son nəticədə bizim qeyd etdiyimiz göstəricilərin yaranmasına gətirib çıxarır. Digər maraqlı məqamlardan biri ondan ibarətdir ki, əsas kapitalla sərma-yə qoyuluşlarının 60 faizi xaricdən cəlb olunan vəsaitlər hesabına təmin olunur. Lakin bu vəsaitlərin böyük bir qismi neft sektoruna yönəlmiş vəsaitlərdir. Bunun qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafına, iqtisadi diversifikasiyanın sürətləndirməsinə təsirləri zəif qiymətləndirilir. Azərbaycan bu istiqamətdə daha konkret kriteriyaların təsdiq edildiyi siyasət həyata keçirilməlidir. Biznes mühitinin və vergi siyasətinin liberallaşması kimi... Bunlar yol xəritələrində nəzərdə tutulub. Lakin görünən odur ki, hazırda daha radikal qərarların qəbul olunmasına ehtiyac var".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

1991-ci ilin 20 noyabrında baş verən vertolyot terroru ilə bağlı Azərbaycanın ilk prezidenti olmuş Ayaz Mütəllibov "Yeni Məsəvat" qəzetinə geniş müsahibə verib.

1991-ci il 20 noyabrda Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndi yaxınlığında, Ağdam rayonunun Mərzili kəndi ərazisində erməni hərbi dəstələri tərəfindən vurulan Azərbaycanın hərbi helikopterində həlak olanlar arasında dövlət katibi Tofiq İsmayilov, baş prokuror İsmət Qayıbov, dövlət müşaviri, sabiq daxili işlər naziri Məhəmməd Əsədov, millət vəkilləri Vaqif Cəfərov və Vəli Məmmədov, baş nazirin müavini Zülfü Hacıyev, Prezident Aparatının şöbə müdiri və jurnalist Osman Mirzəyev, Qazaxistan Respublikası daxili işlər nazirinin müavini Sanlal Serikov, jurnalisti Ali Mustafayev də var idi. Ümumilikdə qəza nəticəsində 22 nəfər həlak olub.

Eks-prezidentlə 1991-ci ilin 20 noyabrında törədilən vertolyot terroru barədə danışmaq elə də asan olmadı. A. Mütəllibov bu mövzuda danışmağın onun üçün heç də asan olmadığı, üstəlik, bəzi mətləbləri açmaq istəmədiyini deyərək, danışmaq istəməsə də, Qarabağla bağlı danışqların hazırkı mərhələsini də əhatə edən söhbətimiz isranımız sayəsində baş tutdu.

- Ayaz müəllim, 26 il sonra Qarakənd faciəsi barədə həm də tarix naminə danışmağınız daha faydalıdır. Sənətinizin mənası nədir ki?

- İldönümlərdə mən danışdım, öz münasibətimi bildirdim. İndi yeni bir fikir də yoxdur ki, deyərsən. Ürək ağrısından başqa...

- Ötən illərdə elə bizimlə söhbətinizdə demişdiniz ki, hələ 20 noyabr cinayətləri açılmayıb. Açılması üçün həm də danışmaq lazımdır. Bəlkə sizin deyəcəkləriniz həm də hansısa həqiqətlərin açılmasına ipucu verə bilər, elə deyilmi?

- (Pauza) Nə deyim valah...

- Ayaz müəllim, əminliklə deyə bilərsiniz ki, 20 noyabrba bağlı artıq hər şeyi danışmışınız?

- Bilirsiniz, siyasətdə elə şeylər var ki, lazımı məqamda həm danışmaq olur, həm də danışmaq məsləhət olmur. Mən bunu deməklə bildirirəm ki, məsələyə ehtiyatla yanaşmalıyıq. Əgər diqqət varsa, demək, bu suallar nahaq yərə verilmir, kimsə nəyisə öyrənmək istəyir, mənə istinad edərkən. Sözü doğru, mən də hələ danışmağa səbəb tapmıram. Bu o deməkdir ki, mən sabah sizin sualınıza "hə", "yox" cavablarını verməliyəm. Ancaq mən bunu edə bilmərəm, çünki əlimdə əsas da yoxdur. Kölgəli məsələlər bu vaxta qədər qalib. Düzdür, söz-söhbətlər illər boyu geniş miqyasda gedir, ancaq tərpəniş yoxdur. Həqiqəti ayırd etmək üçün tərpəniş lazımdır.

- Deməli, sizin də şübhələrinə son qoyulmayıb. Üstəlik də bu günə qədər vertolyot faciəsi ilə bağlı hər şeyi deməmişiniz, eləmi?

- Yox, hər şeyi demək də mümkün deyil. Bir-iki sözlə də qurtarmaq olmur. Niyə belə olub? Kimdir bunun arxasında dayanan? Bu hadisələri törədən kimlərdir? Mən bu haqda müsahibələrimdə çox demişəm, müsahibələrimdə vurğulamışam. İndinin özündə vertolyot qəzasına aid olan bildik-

mişəm. Əgər deyirlərsə, bunu deyən axmaq adamdır.

- Kifayət qədər nüfuzlu dövlət xadimləri idi. Siz necə hesab edirsiniz, onlar sağ qalsaydı, Qarabağda vəziyyət indikindən fərqli ola bilərdimi?

- Bəli, bəli. Hər şey ola bilərdi. O zaman təlatümlü bir dövr idi.

- Rusiyaya aparılan "qara

yanıma ki, bax, mən heç kimə xahiş etməmişəm, Ayaz müəllim, bilavasitə sizə bildirirəm ki, mən Vətənimə, sizə kömək etmək istəyirəm. Heç kimə həvalə eləməmişəm, özüm gəlmişəm. Mən onu hələ Sumqayıt partiyası təşkilatından tanıyırdım, olduqca istedadlı adam idi. Onun əhəmiyyəti

- Ermənistanda zəlzələ baş verəndə, 1989-cu ilin dekabrında da Azərbaycanın İL 76 təyyarəsi müəmmal şəkildə qəzaya uğradı, 76 nəfər həlak oldu.

- Hə, yadımdadır, zəlzələ ilə bağlı gedənlər idi.

- O hadisə barədə sizdə nə kimi məlumatlar var?

- Yox, məlumatsızam. Er-

"20 noyabr sirlərini hələ də

açmamışam" - Ayaz Mütəllibov

Eks-prezident: "Hər şeyi demək mümkün deyil"

"Həlak olanlar mənim komandam, mənim arxam idi"

lərimi kifayət qədər demişəm...

- Sabiq daxili işlər naziri Əsgər Həmidov qəzetimizə müsahibəsində "İstintaq bilavasitə gəlib Rusiyanın üstünə çıxdı", "O vaxt nə ermənilərdə, nə də bizdə hava qurğusunu vuran raketlər yox idi" kimi çox ciddi fikirlər səsləndirib. Siz necə, keçmiş prezident kimi bu fikirlərlə razılaşsınız?

- Mən bilmərəm hansı silahlardan, raketlərdən söhbət gedir. Bunlar Rusiyada olub, ya olmayıb, deyə bilmərəm.

- Bəs siz inanırsınız ki, vertolyotu vuran ermənilər olub, yaxud öz təşəbbüsləri ilə bu terroru törədiblər?

- (Sükut) Nə deyim vallah...

- Bakıdan yüksək çimli məmurların olduğu vertolyotun Qarabağa uçacağı barədə məlumat erməni terrorçularına sızdırılı bilərdimi? Yoxsa bu hadisənin bir təsadüf olması versiyasına üstünlük verirsiniz?

- (Yenə də pauzadan sonra) Elşad, gəl bu söhbəti gələcəyə saxlayaq. Mənim indi danışmaq imkanım yoxdur. Ona görə də indi heç nə deyə bilmərəm. Zaman gəlsin, danışaram. Siz oturub düşünmüşünüz, hansı sualları mənə verəcəksiniz... O sualları da verirsiniz, ancaq mənə imkan vermirsiniz ki, düşünüm, analitika edim, görüm budur, bu deyil. Heç olmasa bir balaca fikirləşim.

- Fikirləşmək üçün 26 il bəs eləmədimi?

- Elə məqamlar var ki, hələ növbəsi çatmayıb.

- Bir dəfə demişdiniz ki, bu hadisə ilə mənim qol-qanadımı vurdular...

- Vurdular da. Mənim komandam, mənim arxam idi bu həlak olanlar.

- Hadisəni Ayaz Mütəllibovun təşkil etməsi, onları bir vertolyotda göndərməsi barədə iddialar barədə nə deyə bilərsiniz?

- Yox, mən elə şey eşitmə-

qutu"nun sonrakı taleyi haqda sizdə nə xəbər var?

- Yox, mənim xəbərim olmadı, bu vaxta qədər də yoxdur. Bircə onu eşitdim ki, dedilər "qara qutu" elə bir vəziyyətdədir ki, ondan istifadə etmək mümkün deyil.

- Tamerlan Qarayev son anda vertolyota minməsinin səbəbləri barədə uzun illərdir danışılır. Siz bu barədə nə deyə bilərsiniz? Bu istiqamətdə sualların cavabı varmı sizdə?

- Yox. Mən bu haqda danışmaq istəmirəm. Əsasım da yoxdur. Ümumi sözlərlə nə deyə bilərəm ki? "Ola bilər", "çox güman"... Bu cür danışmaq yersiz olar. Ancaq müasir tariximiz araşdırılarda imkan tapıb bu məsələlərə qayıtmaq olar, əgər cəmiyyətin tələbatı olarsa.

- Ayaz müəllim, həlak olan komanda üzvlərinizin arasında sizə ən yaxın olan kim idi ki, bu günə qədər onun yoxluğunu qəbul edə bilmirsiniz?

- Hamı mənə əziz idi, hamısının mənim qəlbimdə yeri var idi. Mən burada ayrı-seçkiliyə yol verə bilmərəm. Məsələn, daxili işlər naziri Məhəmməd Əsədov çox böyük kömək edirdi. Onunla birgə Tofiq İsmayilov... Bunlar mənim əl-qolum idi. İsmət Qayıbovun özü. Çox işgüzar adamlar idilər, bunlar can-başla işləyirdilər. Vəzifə, hansısa şəxsi məqsədlər, xal qazanmaq üçün çalışmırdılar. Onlar Vətənə xidmət üçün gəlmişdilər. Tofiqin özü gəlib mənə dedi ki, sənə kömək lazımdır. Özü də biz bir-birimizə "sən" deyirdik. Dedim, a kişi, sən Moskvada böyük yük götürməsin çiyinə, Ali Sovetin tərkibində ermənilərə qarşı danışan tək sənsən. Deyirdi, eybi yoxdur, başqa adam tapırıq, ancaq bura vacibdir. Dedim, çox gözəl, sabahdan etibarən çıx iş! Elə də oldu. Məhəmməd Əsədov da gəldi

"20 noyabr şəhidlərinin ailələrinin müəyyən problemləri, bəzi xahişləri var"

yətini mən indi də təsəvvür edəndə istiliyini hiss edirəm.

- İldönüm günü onların məzarlarını ziyarət etməyə imkanınız varmı?

- Getdim, ziyarət elədim, qohum-əqrəbalarına başsağlığı verdim. Kifayət qədər adamlar var idi. Ancaq fürsətdən istifadə edərək demək istəyirəm ki, onların ailələrinin müəyyən problemləri var. Mən uzaqdan-uzağa eşitmişəm ki, bəzi xahişləri var.

- Bu barədə bəlkə siz konkretləşdirib ölkə başçısına müraciət etsəniz, daha effektiv olardı...

- Mən də ehtiyatımı əldən buraxmıram. Çünki mənim sahəm deyil. Sözü doğrusu, heç elə imkana da malik deyiləm. Ancaq siz dediyinizdə həqiqət var. Lazımdır. Prezidentin də o qədər vaxtı olmur, başı qarışıqdır, mühüm məsələlərle məşğuldur. Lakin kimsə bu məsələ ilə məşğul olmalıdır.

- Necə bilirsiniz, nə zaman sa Qarakənd terrorunun sirri açılacaq? Yoxsa daha bundan sonra mümkün deyil?

- Bu da təbii məsələdir. Getdikcə tarix öz sözünü deməlidir. Gələcəkdə də tarixə maraq olacaq. Heç kim deyə bilməz ki, bu məsələyə nöqtə qoyulub, bitib. Xeyr!

mənilər təyyarəni qəbul etməkdən imtina etdilər.

- Ermənistandan azərbaycanlılar qovulan vaxtda, ərazi iddiaları irəli sürülən zaman Azərbaycandan yardım üçün adamlar göndərilirdi. Niyə?

- O zaman SSRİ-nin olduğu zaman idi. Mərkəz belə bir qərar qəbul etmişdi. Ancaq ermənilərin bizim addımımıza qarşı münasibəti çox sərt oldu. Ağılsız...

- O heyəti siz göndərdiniz? - Yox, yox. Mən bu işlə məşğul deyildim.

- Qayıdaq bu günə. Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrov Bakıdan sonra İrəvana getdi. Qarabağla bağlı nə isə gözləyirsinizmi?

- Vallah, həmişə eşidəndə deyirəm nə ola, nəhayət, ağıllı davranıb, bir məxrəcə gəlib bu məsələnin nöqtəsini qoyaydılar. Çünki mən belə düşünürəm ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin saf olması ilk növbədə Rusiyaya lazımdır.

- Bəs Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşması, Qarabağın azadlığı necə, Kremlə lazımdır?

- Burada ən mühüm məsələlərə aid qərarlar hazırlayıb meydana çıxarsaq, artıq bu barədə danışmaq olar. Biz prinsipial mövqeyimizi bildirməliyik ki, tələbimiz nədir. An-

caq onu da deyə bilərəm ki, çox şey ermənilərdən asılıdır, azərbaycanlılardan yox. Kompromis məsələsinə gələndə, Azərbaycanın nə kompromisi olacaq? 20 faiz torpaqlarımız işğal edilib, hansı kompromisdən danışmaq olar? Kompromisə ermənilər getməlidir.

- Erməni əsilli rus nazir Qarabağ məsələsini Azərbaycanın faydasına həll etmək istəyirmi?

- Birinci növbədə Lavrov Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziridir, erməni olmağına baxmayaraq. Məmurdur, məmur deyirlərsə, onu icra etməlidir, özbaşına heç nə edə bilməz.

- Bu ilin yanvarında demişdi ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi Azərbaycanın daxili işi deyil. Belə bir adamdan nəse gözləmək olarmı?

- Yəqin ki, o, böyük geosiyasi məsələləri nəzərdə tutur. Doğrudan da burada Moskva-Vaşinqton məsələsi var.

- Lavrovun dediklərindən bir daha aydın oldu ki, Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulması Rusiyaya daha çox lazımdır, nəinki bölgədə sülhün yaradılması.

- Yəqin ki, belədir. Ancaq mən belə olan halda deyirəm ki, Rusiya iqtisadi nöqtəyi-nəzərdən maraq yetirməyə də, Azərbaycanın geostrateji, coğrafi vəziyyəti çox önəmli faktordur, ruslar da bundan imtina edə bilməz. Baxın, Yaxın Şərq, Orta Asiya, Xəzərin o tayı, Çin. Mühüm regiondur. Ona görə də Qərbin də burada marağı böyükdür. İndi hansı tərəf tezliklə Qarabağ məsələsini həll etsə, qələbə onunundur. Söhbət Moskva ilə Vaşinqtonun arasında olan məsələlərə aiddir.

- Ümumiləşdirəndə bu səfər Dağlıq Qarabağa həsr olunub, yoxsa gündəmdə başqa məsələ var?

- Ümumi məxrəcə gəlməlidirlər, bu işdə hansısa düstur tapılmalıdır və siyasi iradə göstərilməlidir.

- Rusiyanın məqsədi odur ki, Azərbaycan 5 rayonun qaytarılması müqabilində Dağlıq Qarabağdan imtina etsin...

- Heç kim bizim qarşımıza bu şərti qoya bilməz! Bu, Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan rəhbərliyinin işidir. Hansısa şərt qoymaq yersizdir. Yəni siz 5 rayonu alın, ancaq bundan imtina edin. Alverin yeri deyil...

□ Elşad PAŞASOY

Ölkə prezidenti İlham Əliyev dekabrın 15-nə kimi icra hakimiyyəti strukturlarının fəaliyyəti, icra başçıların gördüyü işlər barədə arayış təqdim olunmasını tələb edib.

Artıq buna sayılı günlər qalır və bir aya yaxın müddətdə rayon icra hakimlərinin dosyesi ölkə rəhbərliyinin masasında olacaq. Dövlət başçısı məmurların investorların cəlb edilməsi və regionlarda əhali ilə işləməsi istiqamətində mühüm tapşırıqlar verib.

Bəs icra başçıları bu müddətdə hansı göstərişləri həyata keçirib? Rəhbərlik etdikləri rayonlarda nə kimi işlər görüblər?

Bu suallara cavab axtarmaq üçün yaxına getmədik, elə Bakıdan 430 km uzaqlıqda yerləşən Tovuzdan başladıq.

Tovuz Ermənistanla sərhəddə yerləşir. 1988-ci ildən başlayaraq ölkəmizə qarşı ərazi iddiasına düşən ermənilər 30 ilə yaxındır ki, bu bölgəni gərginlik altında saxlayır. Rəsmi məlumata görə, Tovuzun Ermənistanla birbaşa sərhədi 69 km-dir.

Xatırladaq ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı başladığı yersiz ərazi iddialarından sonra ortaya çıxan müharibə zamanı Tovuz rayonu düşməne bir qarış olsun belə torpaq vermədi. Atəşkəs müqaviləsindən (may, 1994-cü il-red.) əvvəl Tovuzun sərhəd kəndləri, rayon mərkəzi, digər yaşayış məntəqələri Ermənistan silahlı qüvvələrinin intensiv atəşinə məruz qalıb. Buna baxmayaraq, düşmən bu rayondan nə bir kənd işğal edə bilib, nə hansısa yüksəkliyi, strateji nöqtəni ələ keçirməyi bacarıb. Hər dəfə ermənilərin burnu ovularaq yerlərində oturdulub.

Tovuz düşmənlə döyüş-döyüş inkişafdan da qalmayıb. Son 10 ildə isə rayonda ciddi işlər görülüb. Neftin dünyada bazarında düşən qiyməti bu rayonun inkişafına o qədər də mənfi təsir etməyib.

Ona görə yox ki, Tovuzun həyatındakı dəyişikliklər Azərbaycan iqtisadiyyatına aid deyil.

Əksinə, bu rayonda aqrar sektora olan maraq və sahibkarlığın inkişafı, ümumiyyətlə, qeyri-neft sahələrinə diqqət əvvəldən fərqlənir.

Yerli sakinlər "Yeni Müsavat"a belə deyirlər. Onların sözlərinə görə, Tovuzda problemlər ötən illərlə müqayisədə indi həllini tapmaqdadır.

Çünki ölkə rəhbərliyinə ünvanlanan, mətbuata göndərilən şikayət məktubları yerindəcə araşdırılır.

Eyni zamanda aqroparkların uğurlu fəaliyyəti sahibkarlığın inkişafı üçün ciddi təkandır. Rayonda aqroparkın yaradılması istiqamətində işlər aparılır.

Bu məqsədlə Ceyrançöl qışlağında 550 hektar sahə ayrılmış və orada yem bitkiləri ekilməsi üçün işlərə başlanıb.

Həmin ərazidə 1000 başlıq heyvandarlıq kompleksinin tikintisinə hazırlıq görülür. Hazırda ərazinin infrastrukturunu qururlar.

Eyni zamanda 150 hektar kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində iş aparılır.

Düşmənlə döyüşə-döyüşə inkişaf edən rayon - Tovuz

Rayonun mərkəzindən kəndlərinə qədər hər yerdə iş gedir; aqropark salınır, inşaat işləri görülür, ən ucqar kəndlərə, sərhəd bölgələrinə asfalt yol çəkilir

paqların suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində iş aparılır.

Son illər rayonda yol infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində də mühüm işlər görülüb. Qovlar-Əyyublu-Alakol-İbrahimhacı-Çoçdərə-Çobansınacaq-Yoğunbulaq-Sarıtağ avtomobil yolunun Qovlar-Əyyublu-Alakol hissəsində yenidənqurma işləri tamamlanıb.

Qalan hissəsində işlər davam etdirilir. Yuxarı Öysüzlü-Vahidli-Ağdam, Əlibəyli-Hacallı, Əsrək Cırdaxan-Kirən-Baqqallı kəndlərarası yolların əsaslı təmirinə başlanıb.

Həmçinin Tarix Diyarşünaslıq Muzeyinin və Dövlət Bayrağı Muzeyinin tikintisinə başlanılıb. Hazırda işlər sürətlə davam etdirilir.

Qovlar şəhərində salınan "Dostluq" parkında işlər davam etdirilir. Tovuzda küçələrin asfaltlaşması və digər abadlıq işləri aparılır.

İnfrastruktur layihələrinin icrasının davam etdirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Rayon üzrə qazlaşmanın səviyyəsi 85 faiz təşkil edir.

Əsasən dağlıq ərazilərdə yerləşən 48 yaşayış məntəqəsində qazlaşma işlərinin aparılması üçün aidiyyəti qurumlar

və qarşısında məsələ qaldırılıb.

Rayonda olarkən əməkdaşlarımız öyrənib ki, bu iş mərhələli qaydada öz həllini tapacaq. Digər infrastruktur layihələri də icra edilir. Rayonda özəl sərmayə qoyuluşu hesabına Ceyrançöl qışlağında 550 hektar sahədə aqroparkın yaradılması, Düz Cırdaxan kəndində xalçaçılıq müəssisəsi, Düz Qırıqlı kəndində bitki dərmanları anbarı və satışı bazası, Alakol və Düz Cırdaxan kəndlərində 2 soyuducu anbar, Hunanlar kəndində 2 hektar sahədə günəş enerjisi ilə işləyən müasir istixana, Aşağı Quşçu kəndində və Qovlar şəhərində hər biri 100 başlıq qapalı heyvandarlıq kompleksinin tikintisi nəzərdə tutulur.

Bütün bu işlərin yerinə yetirilməsinə ilin sonunadək təqribən 10 milyon manat özəl vəsait yatırılacaq.

Tovuzda sakinlər deyir ki, bu il kənd təsərrüfatı sahəsində məhsul istehsalı artıb. Statistik məlumatlara görə, 290 min 244 ton kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunub. Tovuzda ənənəvi əkin sahələri ilə yanaşı tütüncülük və baramaçılıq da inkişaf etdirilməkdədir.

Bu gün tütüncülük sahəsində 200 nəfərdən çox işçi çalışır. Tovuz ərazisində 410 hektar sahədə şəkər çuğundur sahələrində məhsul yığımı davam edir.

Rəsmi məlumatlara görə isə bu il rayonda 20 min 376 hektar dənli bitkilər ekilib. Dənliyənin 19 min 526 hektarı ərzaq buğdasıdır.

Ötən il müqayisədə dənli bitkilərin əkin sahələri 2 dəfə, ərzaq buğdası əkinini 1,9 dəfə artıb. Payızlıq və yazlıq dənli bitkilərdən 65 min 204 ton məhsul götürülüb.

Hazırda yerli icra hakimiyyəti tərəfindən istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının

xarici bazarlara çıxarılması istiqamətində lazımı işlər aparılır.

9 ay ərzində xarici bazarlara 15 milyon 540 min manat dəyərində 31 min 620 ton məhsul göndərilib. Rayonun ixrac potensialının gücləndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir.

Tovuzda ənənəvi sahələrdən biri də xalçaçılıqdır. Rayonda inşa olunan xalça fabri-

mət üzrə 2 metr enində çiyinlər daxildir.

Əvvəllər torpaq və çınqıl örtüklü olan yollarla vətəndaşların xüsusən payız-qış mövsümündə gediş-gəlişi xeyli çətinləşirdi.

Vətəndaşların üzleşdikləri bu problemi aradan qaldırmaq üçün zəruri olan yerlərdə yolun yararsız qruntu qazılaraq çıxarılır, əvəzinə xüsusi material tökülərək kipləşdirmə işləri

kində 150 nəfər işlə təmin olunacaq.

Bundan əlavə, Tovuzda strateji əhəmiyyətə malik 3 istiqamətdə avtomobil yollarının yenidən qurulması işləri aparılır.

Tovuz-Ağdam-Yuxarı Öysüzlü-Əlibəyli-Hacallı avtomobil yolunun ümumi uzunluğu 11 kilometr təşkil edir. Layihə üzrə yol 4 və 5-ci texniki dərəcələrə uyğun olaraq yenidən qurulur.

Tovuz-Ağdam və Əlibəyli-Hacallı yollarının eni 10 metr təşkil edir. Bura 6 metr enində hərəkət hissə və hər bir istiqaq

aparılır, yeni yol yatağı və yol əsası inşa olunur. Yolun hazır olan hissələrində isə artıq asfaltlanma işlərinə də başlanılıb.

Həmçinin 11 kilometr uzunluğunda olan yolun 7 kilometrlik hissəsinə 1 qat olmaqla, yeni asfalt-beton örtüyü döşənib. Ümumilikdə yolun 60 min kvadratmetrdən çox sahəsinə 2 qat olmaqla, yeni asfalt-beton örtüyü döşənəcək. Növbəti sayımızda Yuxarı Öysüzlü kəndində görülən yol-körpü tikinti işləri haqda materialı da təqdim edəcəyik.

□ "Yeni Müsavat"ın Reportyor Qrupu

Azərbaycanda törətdiyi cinayətlərdən yayınmaq üçün Almaniyaya sığınan və gələcək prezident seçkilərində namizəd olacağını bəyan edən "Qusqa" ləqəbli sabiq deputat Hüseyn Abdullayevə AXCP sədri Əli Kərimli qucaq açdı. Bir ay öncəyə qədər sosial şəbəkələrdə söydüyü, tənqid etdiyi bir düşürgə ilə nədənsə "Qusqa" qısa zamanda barışdı...

Artıq H.Abdullayev Milli Şuranın mitinqlərinə açıq dəstək verir, hər kəsi o aksiyalarda iştiraka çağırır. Əks tərəfin də keçmiş deputatla yaxınlaşmaqda maraqlı olduğu açıq şəkildə görünür. Belə ki, "Qusqa"nın facebook səhifəsində paylaşdığı aqressiv və söyüş dolu statusları Ə.Kərimlinin nəzərində olan azadlıq.info saytı həvəslə tirajlayır.

Siyasətlə maraqlanan hər kəs "Qusqa"nın kim olduğunu yaxşı bilir. Onun kimliyini sübut etmək üçün iki-üç cümlə kifayət edir. Bu insan 10 il öncəyə qədər başında durduğu "qoçu" dəstəsi ilə müxalifətə qan uddurub. Demokratik düşürgənin mitinqlərində "Qusqa" başındakı zorakı dəstə ilə müxalifətin aksiyalarında tərribat yaradır, müxalifətçilərə qarşı amansız rəftar edirdi. Hətta H.Abdullayev o qədər azğınlaşmışdı ki, küçədə müxalif fəalları ya vəhşicəsinə döydürür, ya da oğurlatdırıb müxtəlif yerlərə apardı. Onlara işgəncələr tətbiq edirdi. Elə ki, 10 il öncə Milli Məclisdə məlum olay yaşandı, "Qusqa"nın deputatlıq mandatına xitam verildi və özü də həbsə atıldı, ondan sonra bu şəxs müxalifətçi oldu. Bəzi müxalifətçilər də onun əlində 5-10 manat pul olduğunu görə "Qusqa"nın vaxtilə etdiyi yaramazlıqları "unutdu" və onu öz tərəfinə çəkmək üçün düşürgə daxilində ənənəvi savaş başladı.

Hazırda görünən odur ki, zamanında sabiq deputatın zorakılığı ilə az üzleşməmiş Kərimli və çevrəsi ona daha yaxındır. Belə iddialar var ki, AXCP lideri hər seçkidə qurban axtarışına çıxdığı kimi, indi də bu cür taktikadan yararlanmaq istəyir. Sonunda H.Abdullayevin timsalında bunu tapıb. İddialara görə, Əli Kərimli 2018-ci il seçkilərində də "Qusqa"ni qabağa verib, onun Milli Şuranın namizədi olmasını hədəfləyib. İndiyə qədər keçirilən prezident seçkilərinin yalnız

birində, 2003-cü ildə namizəd kimi iştirak edən və son-da AMİP lideri Etibar Məmmədovun xeyrinə iddiasından geri çəkilən Ə.Kərimli Milli Şurada əsas söz sahibidir və seçkilərdə necə iştirakla bağlı veriləcək qərarı birbaşa o, müəyyən edəcək. Digər tərəfdən də Kərimli olduqca maliyyə mənbələri ilə

başlatmaq qeyri-mümkündür. H.Abdullayev nə vaxtsa vətənə döner və namizədlik barədə danışarsa, o zaman bu məsələni nisbətən ciddi qəbul edə bilər. Bu gün sirr deyil ki, bəzi qüvvələr özlərinin cılız qrup maraqları üçün bu şəxsə dəstək verməyə çalışırlar. Ancaq Azərbaycan

yini, nə oyun oynadığını, hansı manevrlər etmək istədiyini çox gözəl anlayır. İnanmıram ki, hansısa partiya, siyasi təşkilat və ya Milli Şura yüzlərlə müxalifətinin döyülməsinə, işgəncəyə məruz qalmasına birbaşa rəhbərlik etmiş bir insanı özünün namizədi elan etsin. Dünənə qədər demokratiyanın, azad sözün, plüralizmin və ümumiyyətlə, demokratik cəmiyyətin qurulmasının önündə cəza dəyənəyi rolunu oynayan bir şəxsin bu gün gəlib daha demokratik

Əli Kərimli ilə

"Qusqa"ni bağlayan tellər

AXCP sədri Hüseyn Abdullayevin paralarından yararlanmaq üçün onunla əməkdaşlığa can atır; **Tural Abbaslı: "Özünə, təşkilatına və minlərlə fədakar üzvünə hörmət edən heç kim ona dəstək verməz"**

də etməyə meylli bir siyasətçidir. Almaniyada lüks həyat yaşayan "Qusqa"nın isə imkanları kifayət qədər yüksəkdir. Bir növ bu şəxs Milli Şura üçün əsas maliyyə mənbəyi ola bilər...

Çoxları bu yaxınlığın uzun çəkməyəcəyini düşünür. Ən yaxşı halda prezident seçkilərinə qədər sürəcəyini deyirlər. Hər iki tərəfin bu yaxınlıqda şəxslərinə yönəlmiş maraqlarının olduğu vurğulanır.

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı "Qusqa"nın iddiasının qeyri-ciddi olduğunu qeyd etdi: "Hüseyn Abdullayevin namizədlik məsələsinə ciddi yanaşmıram. Çünki bunun üçün onun siyasi potensialının, sadıq komandasının və namizədlik üçün əsas amillərdən olan təmiz keçmişinin olduğuna inanmıram. Bundan başqa, siyasi təcrübə göstərir ki, ölkədən xaricdə qiyabi şəkildə namizədlik etmək və hansısa proses

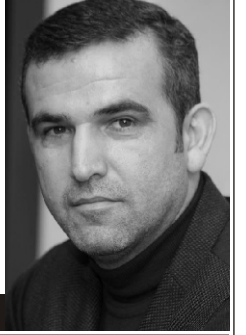
siyasətindən azacıq da olsa məlumatı olan insanlara məlumdur ki, belə "dəstəklər" quyunun haram və oğurluqla doldurulmuş suyu quruyana qədərdir. Məşhur deyimdə deyildiyi kimi, "Bağda ərik var idi, salam əleyk var idi, bağda ərik qurtardı salam əleyk qurtardı". Yəni məsələ bu qədər sadə və bəsitdir. Bu gün hansısa maddi maraqlara görə daha dünənə kimi hakimiyyətin cinayətkar dəstə başçısına dəstək vermək nəticəsiz ötürməyəcək. İllərdir həyatlarını müxalif yolda qurban verən, bu mübarizəyə görə hər şeyini itirən minlərlə cəfəkeş səmimi tərəfdarlar belə partiya və qüvvələrə öz yerlərini göstərəcək. Mən məsələni konkret hansısa partiya və quruluşların üzərinə gətirib cılızlaşdırmaq və intriqa predmetinə çevirmək istəmirəm. Həm də Azərbaycan xalqı çox ayıq xalqdır, kimin nə etdi-

Azərbaycan uğurunda "fədakar mübarizə"ə çevrilməsi qəti inandırıcı deyil. Özünə, təşkilatına və minlərlə fədakar üzvünə hörmət edən heç kim Hüseyn Abdullayevə dəstək verə bilməz və verməməlidir. Bu məsələ hüquqi məsələdən daha çox mənəvi və vicdani bir məsələdir. Bəzi dostlarımız Hüseyn Abdullayevin zamanında haram yollarla xalqdan oğurladığı pullara çıxış əldə etmək üçün onu siyasi reabilitasiyasına çalışır. Bunu o qədər açıq və kobud şəkildə edirlər ki, insan buna münasibət bildirməyə söz belə tapmır. Buradan belə bir nəticə çıxır ki, sabah bu və ya digər səbəbdən hakim komandadan qovulan istənilən korrupsioner oğurladığı pullar vasitəsilə süni şəkildə müxalif liderə çevrilə bilər. Əgər özlərinə demokratiya qarşıları deyən bəzi siyasi qüvvələr və mətbuat orqanları 5-10 manat pulla görə belələrinin müdafiəçisinə və təbliğatçısına çevrilirlərsə, o zaman onların məqsədi azad Azərbaycan yox, şəxsi cibləridir. Bəs haqq-ədalət, bəs vicdan, bəs həya? Mən belə cinayətkarları reabilitasiya etməyə çalışan siyasətçilərə çağırış edirəm ki, belə avantüralara alet olub olan-qalan etimadlarını və hörmətlərini də itirməsinlər".

□ Cavanshir ABBASLI

Balayevin düşdüyü bəla

Azər AYGAN

Cəmiyyət qəhrəmanının olmasını sevir. Xüsusilə də imperiya tərkibində olmuş, əziyyətlər görmüş, işğal yaşamış xalqlarda bu istək çoxdu. İnsan dara düşdükdə özünə bir hami, dayağ axtardığı kimi, xalqlar da əziləndə xilaskar gözlər. Onu bu vəziyyətdən çıxaracaq xilaskarı axtarır, axtarır... axırda mütləq tapır. Sonra da çiyinə elə məsuliyyətlər, elə missiyalar yükləyir ki, bu yükü 100-200 ilin dövləti belə daşıya bilməz.

Sonra bu qəhrəman da qaza gəlir, özünü inandırır ki, bəli, o, Qoç Koroğludu, Rüstəm Zaldu. Bir nərsə ilə, bir qolu ilə düşmənin qoşununa qalib gələr. Alınmayanda da qan qaraçılıq olur. Xalq "kəşf" etdiyi qəhrəmanıyla dalaşır...

Azərbaycanın təkə son 30 illik tarixində xeyli gerçək və saxta qəhrəmanlar ortaya çıxdı. Nələr yaşanmadı, nələr...

Zaman irəlilədikcə, eyforiyanın yerini soyuq düşüncə, sərt məntiq tutduqca, saxta qəhrəmanların gerçək imkanları, əsl simaları bilindi. Və onlar getdikcə dövrüydən çıxdılar.

Bu qədər olanlardan, yaşananlardan sonra cəmiyyətdə yenə də qəhrəman axtarışına rast gəlirik. Sanki kütlələrə Polat Alemdar lazımdı. Hamının yerinə vuruşan, qalib gələcək bir qəhrəmanı kim istəməz ki. Fəqət belə şey mümkün deyil - hamımız bilir. Siyasətin və siyasətçilərin hər üzünün bilindiği indiki vaxtda xalqı aldatmağın mümkünlüyü xeyli çətinləşib. Necə deyirlər, xalq özü artıq hər şeyi bilir.

Cəmiyyətlərdə film qəhrəmanlarına rəğbət olduğu hər kəsə bellidi. Məsələn, yuxarıda adını çəkdiyimiz Polat Alemdar obrazı bir vaxtlar azərbaycanlıların da kumiri idi. Hələ Süleyman Çakır obrazı... Yeri gəlmişkən, "Kurtlar Vadisi" serialında Süleyman Çakır "öldükdə" İstanbulda yas çadırları qurub, "Çakıra" ehsan verənlər olmuşdu. 80-ci illərin sonlarına yaxın hind filmlərinin qəhrəmanları Hollivudun boevik filmlərinin qəhrəmanlarına uduzdu. 90-larda isə bu "bazarı" Türkiyə diziləri götürdü.

Zamanında yerli filmlərin qəhrəmanları da çox dəbdə olub. Sovet dövründə rejimin siyasi-ideoloji xəttinə zərər gətirməyən xeyli tarixi filmlər çəkilib. Təbii ki, bu filmlərdə tarixi faktlar xeyli saxtalaşdırılıb. Lakin, sevilib, baxılıb. Bu filmlərin bir neçəsində baş rol dövrün ən populyar, sevilən aktyoru Rasim Balayev oynayıb. Rasim bəy o obrazları yaradanda inanmazdı ki, üstündən 40-45 il keçdikdən sonra həmin rollar ona baş qaxınıc olacaq, həyatının bir mərhələsində maneəyə çevriləcək.

Gah ondan Nəsimilik umurlar, gah Beyrəklilik istəyirlər. Ən gülməli və dəhşətli isə Rasim Balayevdən Babək kimi cəsəretli, qətiyyətli, mübariz olmağın tələb edilməsidir. Babək həyatda kim görüb? Sovet ideologiyasının təsiri ilə çəkilmiş "Babək" filmi isə hazırda həyatda olan əksər azərbaycanlılar seyr edib. Rasim Balayevdən istənilən Sovet Babək kimi olmasdı - pafoslu cümlələr deyən Babək...

Bir meqam da var. Balayev o qədər gözəl, istedadlı aktyordu ki, onun 40 il öncə yaratdığı obrazı xalq hələ də sevdi - onun özündən də çox sevdi.

Yazıq kişi, bir dəfə Babək roluna çəkilib, peşman olub, deyəsən. İndi az qala deyək, Rasim Balayev, Babək xilafətə qarşı döyüşdüyü kimi, sən də İŞİD-in üstünə get, vuruş, döyüş... Adam aktyordu. Filmdən kənar, tamaşadan qıraqda o da bizlərdən biridi. Onun tutaq ki, müxalifətin vahid namizədi olmaq öhdəliyi də yoxdur. İqtidarı dəstəkləyib-dəstəkləməməyi də kimsə ona qadağan edə bilməz.

Rasim Balayev tamaşaçını elə ovsunlayıb, 40 ildir "Babək" in təsirindən qurtula bilmirik. Elə filmə öz dilindən səslənən "40 il kölə kimi yaşamaqdansa, 1 gün azad yaşamaq yaxşıdır" fikrini başqa cür yazsaq, hörmətli aktyorun ürəyindən tikan çıxa bəlkə: "40 il bir filmin təsiri ilə yaşamaqdansa, 1 gün həyata real baxsaq yaxşıdır".

Siyasətçilər qalib kənar, yaş 70-i haqlamış aktyordan nələr umuruq... Amma birimizin ürəyindən keçmədi ki, xəstəlikdən şikayət edəndə ona dərman alıb verək, ya da zəng edib keçmiş olsun deyək.

Boş qabın danqıldaması

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Dünən təsadüfən dükanda açıq telekanalizasiya lyuku gördüm, orada əcaib səslə bir diktör deyirdi ki, ermənilər əsgərliyə getmək istəmir, mitinq, piket edirlər, bunun əsas səbəbi isə onların qorxaqlığıdır.

Əlbəttə. Çox qorxaq millətdir. 1989-93 arası bir balaca "pıçq" elədik, hamısı qaçdı girdi tülkü yuvasına. Getdik İrəvanı aldıq. Ordan Qarsın qalasını almağa gedirdik ki, Türkiyə ordusu qarşımızı kəsdi, dedilər, arkadaş, nə yapıyorsunuz? Bundan sonra geri çəkildik, çünki bir millət, iki dövlətlik. Biz çəkildə yerimizə ruslar gəlib doldular. Ruslarla türklər başladı dava eləməyə. Hətta arada rusun bir samalyotunu vurub saldılar. Ruslar da bazarda xeyli türk pomidorunu ayaqlayıb ketçup düzəldilər. Nəyə görə? Hamısı ermənilərin qorxaqlığı üzündən. 1989-cu ildə biz dünyanın birinci milləti olanda (*Nemət adlı bir nəfərin dalyca düşüymüzə görə bu adı qazanmışdıq*) məşhur şüar da kəşf olunmuşdu, indi onu burada yazmağın əsl yeridir: "Hava yaman soyuqdur, ermənilər toyuqdur!"

Soyuq demişkən, sizə nəql eləyim məşhuri-cahan "Azəriqaz" şirkətimizdən. Bunun məşhurluğu ondan ibarətdir ki, bizdə xeyli kəndin qazı olmasa belə hazırda İtaliyada zeytunluğu kəşib firənglərə qaz çəkirik (*Aqil Xəlilin yeri məlum - Çovdarovu buraxasan, gedə Aqil bəyi bir dəfə də Roma yaxınlığında zeytunluqda döyə*). Əsas odur valyuta gəlsin. Yoxsa bu dəqiqə firənglərlə İlqar Məmmədov məsələsinə görə qanlı bıçaq durumundayıq. Bizə düşmənçilik edirlər, ikili standart qoyurlar, nə bilim, hamısı xaricdən maliyyələşən qara qüvvədən ibarətdir, ancaq bu, bizim onlara qaz xətti çəkməyimizə mane olmur. Azərbaycanda hər şeyi dəstəkləyən adamlar isə qaz tapmır. Paradoksal haldır.

Ancaq mənə narahət edən bu deyil. Keçən həftə qaz idarəsinin bir sürü əməkdaşı tökülüşüb gəlmişdi. Deyirlər, müqavilə təzələnməlidir, üstündən 2 il keçibdir. Gərək ASAN-kommunal idarəsinə gedib müqaviləni təzələyəsiniz, əks halda, qaz kartı blok ediləcəkdir. Əstəğfərullah. Görəsən, bu idiot qaydanı kim fikirləşib? Qaz sayğacı çoxdandır smart tiplidir, yeni boş qab kimi bir şeydir - içinə nəse doldursan, pul qoysan qazın olacaq, əks halda, olmayacaq. İndi isə səndən tələb olunur, bir dövlət idarəsinə gedib növbələrdə sürünəsən. Nədir-nədir bir boş vedrənin dalını danqıldadacaqlar - müqavilə kağızı adlanan cırıq vərəq təzələncəkdir. Bəyəm bu vərəqi mənzillərə gətirib vətəndaşa qol çəkdirmək olmaz? Yooox, nə danışsın, bəs o boyda ASAN-kommunal niyə qayınblar? Sözləşib, ermənilərdə asan-kommunal yoxdur, ona görə qazları çıxırmı.

Təbii ki, bu karikatür prosedura korrupsiya elementləri də vardır. Misal üçün, həmin blok hədə-qorxusu gələn "Azəriqaz" əməkdaşları iki "maraqlı" təklif də irəli sürmüşdülər. Birinci təklif o idi ki, əgər istəsəniz 20 manat verin, sizin yerinizə asan-xidmətə gedək. Buna razı olmadıqda ikinci təklif gəldi: istəsəniz belədiyyədən bir arayış alın, indiki müqaviləni 2 il də uzadaq. Ancaq bu halda 10 manat "tərləməlisiniz". Buyur, bu da sənə məişət səviyyəsində korrupsiyanın aradan qalxması... Kim bilir, nə qədər zəhmətkeş uçan-qaçan-xidmətlərə getməmək üçün bu rüşvətləri ödəməyə hazır olur.

Qayıdaq vətən müharibəsi sahəsinə, çünki az qalib, erməniləri qırıb qurtarıq. Bu yaxında Azərbaycan dəmir yolunu Astaradan Rəştə uzatmaq projesi üçün İrana 500 milyon dollar kredit ayırdı. Təxminən o qədər pul bizdə 2006-cı ildəki şəhid olanların cəmi sığortası - qan pulu eləyir. Adam başına 11 min manat düşür. Əlil olanlar üçünsə bir qədər azdır. Neçə ildir dövlət bu pulu şəhid və qazi ailələrinə qıyıb vermir. Söhbət saqqız kimi uzanıb, bu illərdə hətta Konstitusiyə Məhkəməsi də qərar çıxarıb ki, kişilərin pulunu vermək lazımdır, ancaq verən yoxdur. Adam var özü 1992-ci ildə, oğlu isə indi Qarabağda həlak olub, ancaq ailəsi qan pulu ala bilmir.

Deməli, 92-ci ildə Ağdərədə vuruşmaq yox, İrana dəmir yolu çəkmək lazım imiş.

Noyabrın 24-də Brüsseldə Avropa İttifaqının 5-ci "Şərq Tərəfdaşlığı" sammiti olacaq. "Şərq Tərəfdaşlığı" sammiti hər iki ildən bir keçirilir. Sammit bu iki il ərzində baş verənləri, əldə olunanları yüksək səviyyədə müzakirə etmək rolunu oynayır. Sammitə dövlət və hökumət başçıları, xarici işlər nazirləri, siyasi institutların liderləri dəvət edilir.

"Şərq Tərəfdaşlığı" proqramı hər bir tərəfdaşa onların özlərinin Al ilə ikitərəfli əlaqələrdə görmək istədikləri ambisiyaları təklif edir. Bu əməkdaşlığın bir çox sahələrində həm də çoxtərəfli platforma var. Bu baxımdan da qarşıdakı sammit artıq əldə olunmuşları, eləcə də sonrakı məqsədləri müəyyən etmək üçün fürsət kimi qiymətləndirilir.

"Şərq Tərəfdaşlığı" sammitinin əsas sənədinin birgə Bəyannamə olacağı gözlənilir. Hazırda onunla bağlı müzakirələr gedir, sənəd üzərində intensiv iş aparılır.

Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Kestutis Yankauskas "Report" agentliyinə müsahibəsində bildirib ki, iki il öncə Riqada keçirilmiş "Şərq Tərəfdaşlığı" sammitindən keçən müddətdə Avropa İttifaqı əvvəlcə Moldova, sonra isə Gürcüstan və Ukrayna vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq edib: "Şərq Tərəfdaşlığı" ölkələrimizin daha da yaxınlaşması üçün imkanlar yaradır. Yaxın olmaqla daha güclü oluruq, hamımız cəmiyyətin modernləşdirilməsi və islahatların həyata keçirilməsində maraqlıyıq. "Şərq Tərəfdaşlığı" isə buna nail olmaq üçün əla platformadır. Beləliklə, son bir neçə ildə çox sayda yaxşı nailiyyətlər əldə olunub. Moldova artıq bunun faydasını görüb, Gürcüstan və Ukrayna da faydalanmaqdadır. Azərbaycan hazır olarsa, Al də bu istiqamətdə addımlar atmağa hazırdır.

Bu il Al və Azərbaycan arasında yeni saziş üzrə danışıqlara başlanmışdır, bu, münasibətlərimiz üçün əsas olacaq".

Avropa İttifaqı ilə saziş üzrə danışıqları Azərbaycan tərəfindən aparılan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmmədquliyev isə bir neçə gün öncə mediaya açıqlamasında deyib ki, çalışsaq gələn il ərzində Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında saziş üzrə danışıqları bitirmək olar.

Qeyd edək ki, danışıqlar bu ilin fevralından başlanıb. Saziş üzrə növbəti görüş noyabrın 27-28-də olacaq.

Prosesin uzanması və gələn il qalmasının hansı faktorlarla əlaqəli olduğu barədə müxtəlif rəy və ehtimallar irəli sürülür.

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bu barədə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, bu prosesin uzanmasına və uğurla yekunlaşmasına bir neçə faktor mane olur: "İki başlıca səbəb var. Birinci səbəb xarici amildir. Rusiya amili var. Rusiya Azərbaycanın Avropa İttifaqı və Avroatlantik institutlarla yaxınlaşmasına çox aqressiv reaksiya göstərir. Rəsmi Bakı da bundan ehtiyatlanır. Bu, açıq məsələdir və gizlətməyə ehtiyac yoxdur.

Avropa İttifaqı ilə sazişin yubanmasının iki başlıca səbəbi

Sülhəddin Əkbər: "Rusiyani qəzəbləndirməmək üçün Avropa İttifaqı ilə proses ən azı seçkiyə qədər uzanacaq"

İkinci səbəb daxili amildir. Avropa İttifaqı ilə yaxınlaşmaq hakimiyyət dairələrinin bir sıra siyasi və iqtisadi maraqlarına ziddir. Siyasi maraqlarına ona görə ziddir ki, Avropa İttifaqı ilə yaxınlaşmaq ölkədə siyasi islahatların, ən başlıcası isə azad və ədalətli seçkilərin keçirilməsinə tələb edir. İqtisadi maraqlara gəlincə, Avropa İttifaqı ilə saziş imzalamaq üçün ilk növbədə Azərbaycan gərək Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olsun. Azərbaycan da Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmaq istəmir. Çünki üzv olacağı halda birincisi, Azərbaycan dünya bazarı ilə sıx inteqrasiya etməlidir, Azərbaycanın vergi, gömrük və digər sahələr üzrə hesabatlardan getməlidir. O zaman bir çox reallıqlar bəlli olacaq. Azərbaycan hökumətinin bir çox üzvləri daxili bazarı deyil, öz şirkətlərini qoruyurlar. Vergidən yayınmaları, gizli iqtisadiyyat üzə çıxması üçün Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmaq istəmir".

"Avropa İttifaqı məsələsində Rusiyadan ehtiyatlanmağa əsaslar varmı? Bəlkə həqiqətən də ələ ciddi məsələlər var ki, çəkinmək, ehtiyatlanmaq lazımdır? Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə saziş imzalarsa Rusiya bəlkə doğrudan da bizə qarşı çox təhlükəli addımlara gedə bilər?" suallarına Sülhəddin Əkbər belə cavab verdi: "Azərbaycanın milli maraqları tələb edirdi ki, GUAM üzvü olan bir dövlət kimi Ukrayna, Gürcüstan və Moldova ilə birlikdə hərəkət etsin, xarici siyasət sektorunu inkişaf etdirsən, Avropa İttifaqı və NATO ilə inteqrasiya etsin. Onsuz da Azərbaycan bunları edəcəyi halda itirəcəyindən daha artığını itirib. Gürcüstanla bizi müqayisə edirlər. Deyirlər ki, əgər biz də Gürcüstan kimi Avropa İttifaqı ilə yaxınlaşsaydıq, Gürcüstanın başına gətirilənlər bizim də başımıza gətirilərdi. Gürcüstanın başına nə gəlib? Birincisi, Gürcüstan Abxaziyanı və Cənubi Osetiyanı itirib, bu qurumların inzibati sərhədlərində rus qoşunları durub. Həmin qurumların ətrafındakı əlavə Gürcüstan rayonlarını ki, işğal etməyiblər. Bizdə isə Dağlıq Qarabağ da işğal ediblər, ətrafındakı 7 rayonu da. Gürcüstan bu gün Avropa İttifaqı, NATO tərəfindən ciddi şəkildə dəstəklənir, təhlükəsizliyinə ciddi təminatlar alıb. Azərbaycanla bağlı bu gün vəziyyət belə deyil. Halbuki biz

də Gürcüstan kimi Avroatlantik məkana inteqrasiya etsəydik, bizim də bu cür üstünlüklərimiz olardı və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü də mübahisə predmeti olmayacaqdı. Necə ki, bu gün Gürcüstanın, Ukraynanın və Moldovanın ərazi bütövlüyü mədəni dünya tərəfindən bir-mənəli şəkildə dəstəklənir. Ən başlıcası isə bu gün onlar artıq müasir, demokratik, rifaha gədən bir cəmiyyət quruculuğu yoluna çıxıblar. Rusiyadan ehtiyatlanmaq bu məsələlərdə bizi geridə qoyub. Rusiyadan ehtiyatlanmaqla biz irəli getməyə, Rusiyanın torpaqlarımızı qaytaracağına ümid etməməliyik. Buna ümid etmək özünü aldatmaqdır".

S.Əkbər vurğuladı ki, Avropa İttifaqı ilə saziş layihəsi hazırlanması prosesində danışıqları aparılan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmmədquliyev üzərinə düşəni edir. Prosesin bu qədər uzanması, hələ də müsbət yekunlaşmamasında Mahmud Məmmədquliyevdən heç nə asılı deyil: "Çünki burada siyasi qərardan söhbət gedir. Prosesin uzanmasına səbəb Mahmud Məmmədquliyev deyil. Səbəbləri yuxarıda qeyd etmişəm. Mahmud Məmmədquliyev qatı Qərb tərəfdarı olsa belə həlledici deyil".

S.Əkbərin fikrincə, proses gələn il Azərbaycanda prezident seçkiləri başa çatana qədər yekunlaşmayacaq: "Əvvəla, seçki öncəsi Rusiyani qəzəbləndirməmək üçün Avropa İttifaqı ilə proses ən azı seçkiyə qədər uzanacaq. İkincisi, hakimiyyət Avropa İttifaqına vəd verə bilər ki, seçkidən sonra bu məsələnin müsbət həllinə çalışacağıq. Ona görə də danışıqların gələn il başa çatacağı bəri başdan elan edilib".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

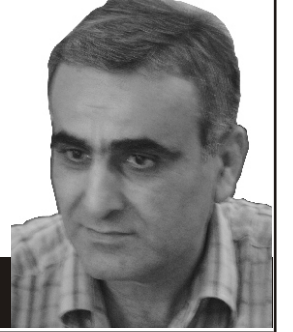
Azərbaycana qarşı "üçlü" ədalətsizlik

mi? Şübhəsiz. Yəqin ona da diqqət edildi ki, Saakyan Fransaya həm də pul dilənməyə gedib. Təbii ki, Ermənistanı özünə "kiçik bacı" sayan Fransa dövlətinin rüxsəti ilə.

Beləcə, "Kremlin tulası" ayaması daşınan və Rusiya məxfi xidmətində çoxdan qeydiyyata olduğu heç kəsə sirr olmayan Bako Saakyan əslində indi Moskva və Parisin ortaq "övladı", ortaq projesi sayıla bilər. Nəzərə alsaq ki, başqa millətlərdən olan separatçılar öz ərazisinə buraxmayan, onlara sanksiya tətbiq edən ABŞ-ı da erməni separatçıları "su yolu"na döndəriblər, hətta

Köhnə dostların düşmənçiliyi

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

1 nömrəli təbii müttəfiqimiz Türkiyənin hədəf alınması sözsüz ki, Azərbaycanın da nişangaha gəlməsi deməkdir. Bu da ən çox erməniləri sevincək edə bilər və şəksiz ki, edir də. Bəlli səbəblərdən (Qarabağ məsələsi, saxta soyqırım iddiası və s.)

Maraqlıdır ki, qardaş ölkəyə Qərbdən haqsız irad və hücumlar fonunda Ermənistan özünü sonuncuya isti göstərmək üçün dəridən-qabıqdan çıxmaqdadır. Bölgədə Kremlin yeganə hərbi istehkamı ola-ola, işğalçı ölkə neçə vaxtdır Avropa Birliyi ilə yaxınlaşma sənədi imzalamağa çalışır. O Avropa Birliyi ki, ABŞ-la birgə erməninin 1 nömrəli müttəfiqi Rusiyaya qarşı üç ildir sanksiyalar tətbiq edir.

Necə deyirlər, erməni də öz oyununu oynayır. Fəqət, Ermənistana deyən yoxdur ki, niyə rusun qucağındasan? Hərçənd Rusiya da işğalçıdır. Bir paradoks da elə odur ki, öz oyununu oynayan Qərb Rusiyaya qarşı sərt davrandığı halda, onu özündən itələdiyi halda, o biri işğalçıya - Ermənistan - "gəl-gəl" deyir, qucaq açır.

Türkiyəyə yanaşma da eynən belə - sırf ikili standart prizmasındandır. 54 ildir absurd bəhanələrlə onu öz qapısı arxasında gözlədən Avropa Birliyinin əsas ölkələri kürd və erməni separatçılarına, terrorçu PKK-ya qoynunda geniş yer verir, terrorçuları, separatçıları "yaxşı-pis"ə bölür. Kataloniya nümunəsində "ikili standart"ı bir daha bütün dünya gördü. Qardaş ölkəni altdan-altdan zəiflətmək, parçalamaq dəst-xətti də öz yerində.

İndi də NATO səviyyəsində qardaş ölkə haqsız təhdid və təhqirə məruz qalıb, Türk millətinin qüruruna toxunulub. Belə müttəfiqliki olur? Bəlkə həqiqətən birləşməkdən, müttəfiqlikdən qabaq ayrılmaq, sonra təzədən birləşmək müttəfiq olmaq lazımdır? Onsuz da hamı gerçəyi bilir.

Bu da ondan ibarətdir ki, Türkiyə daha nə NATO-da, nə də bütövlükdə Qərblə münasibətlərdə əvvəlki Türkiyə deyil (Heç Qərb də əvvəlki deyil). Sözüünün çəkisi və ağısı olan, öz yerini bilən, daha müstəqil siyasət yürüdən böyük dövlətdir. "Regionda bir çox beynəlxalq təşkilatların avanqardı qismində çıxış edən o Türkiyə daha yoxdur. Türkiyə 80-90-cı illərdəki Türkiyə deyil. Bunu hamı anlamalıdır" - Erdoğanın sözləridir.

Türkiyə indi həm də öz ordusunun silah-sursatının, hərbi texnikasının 80%-ni özü, yerli istehsal hesabına təmin edən, sanballı hərbi-sənaye kompleksinə malik regional gücdür. Silah satıcısıdır. Onunla belə zarafatlar keçməz. Belə zarafatlar ən çox onun müəlliflərinə ziyan gətirə bilər. Necə ki, gətirir.

Qısa, Türkiyənin öz oyununu oynamağa böyük dövlət olaraq, tam haqqı çatır. Necə olur, siz öz oyununuzu oynayanada yaxşıdır, Türkiyə milli təhlükəsizliyinin dikte elədiyi addımları atanda - pis? Sizə olar, Türkiyəyə yox?

Doğru, Ankara-Moskva yaxınlaşması, Türkiyənin Rusiyadan S-400 ZRK almaqda ciddi iradə göstərməsi Qərbin, NATO-nun xoşuna gəlmir. Lakin Qərbdə unudurlar ki, zərər dostluq və ya müttəfiqlik olmur. Xüsusən də Türkiyə kimi bir dövləti - NATO-da ikinci qüdrətli orduya sahib bir ölkəni qazanmaq üçün ona və onun maraqlarına öncəliklə saygılı yanaşmaq lazımdır, nəinki Türkiyəni aşağılamaq və ya ondan yeni "xoxan" düzəltmək.

Onsuz da 500 ildən çoxdur avropalılardan gözümdən bənzer obraz çəkilib getməyib. Türkiyə isə həmişə dostu dost olub, müttəfiqliyi, yaxşılığı qiymətləndirib. Lakin minnetli yaxşılığı da götürməyib. Bu - Türk xalqının genindədir. Görünür, "Köhnə dostların düşmənçiliyi yaman olur" deyimi dünyanın özü qədər köhnə olan siyasətə də addır...

Bəzi analitiklərə görə, Qərb-Türkiyə münasibətlərindəki artmaqda olan gerginlik həm də "soyuq savaş"dan bu yana dünyanın təzədən bölüşdürülməsi prosesinin ağır getməsi ilə bağlıdır. Deməli, dostların və müttəfiqlərin təzədən dəqişlədirilməsi prosesi də gedir. Bu prosesdə hər dövlətin, o cümlədən Türkiyənin öz köklü mənafeyini gözə alaraq hərəkət etməsi onun doğul haqqıdır. Demək, (müvəqqəti) dərd ortaqlarının - Türkiyə və Rusiyanın bir arada olmasına da normal baxmaq lazım gəlir. Zira, dost, müttəfiq seçəndə soruşurlar.

Yeri gəlmişkən, bir yandan qardaş ölkənin Qərblə münasibətlərinin soyuması Ermənistanı sevindirir, digər yandan onun Rusiya ilə yaxınlaşması İrəvanı bərk narahat edir. Haqlı təlaşdır. Çünki cırdan bir ölkə böyük oyunlara girişə, böyük iddialarla yaşaya bilməz. Əks halda, "dalaşan fillərin ayaqları altında ot" olub ezilər.

Parisdən Bakıya qarşı de-mars - "Kremlin tulası" Fransada

Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurumun başçısı Bako Saakyan kriminal dəstəsi ilə birgə Fransada görüşlər keçirir, ianə toplayır; digər həmsədr dövlətin baş diplomatı Sergey Lavrov isə "Qarabağ ixtilafı "unikaldır"" deyir - bəs əslində "unikallıq" nədir?..

Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Bakı və İrəvan turnesi yəqin ki, hələ bir müddət də analitiklərin təhlil mövzusu olacaq. Xüsusən də iki paytaxtda keçirilən görüşlərin pərdəarxası ilə bağlı şərh və ehtimallar daha çox diqqət çəkəcək. Lavrov isə Bakıda "ipucu" ola biləcək bəzi mesajlar da verdi.

Məsələn, Rusiyanın baş diplomatı dedi ki, Moskva Azərbaycanı Avrasiya İqtisadi Birliyində görməkdən çox şad olardı. Yeni "5 rayon" qarşılığında məlum "3 şərt"dən birini, faktiki, xatırlatmış oldu.

"ABŞ-la Rusiya arasında münasibətlərin bəzi sahələrdə dalana dirənməsinə baxmayaraq, bu münasibətlər Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli sahəsində əməkdaşlığa təsir etmir". Bunu isə Rusiya XİN başçısı dünən Bakıda ADA Universitetində tələbələr və müəllim heyəti ilə görüşü zamanı deyib.

Lavrov onu da qeyd edib ki, Rusiya ABŞ və Fransa Qarabağ məsələsi ilə bağlı ümumi mövqeyə malikdir. Sitat: "Həmsədr, səfir, nazirlər, görüşürlər, mütəmadi regiona səfər edirlər. Ümid edirəm ki, prezidentlər arasında keçən ay keçirilən görüş münaqişənin həlli istiqamətində irəli addım atmağa kömək edəcək".

Rusiya XİN rəhbəri Bakıdakı başqa bir açıqlamasında Dağlıq Qarabağ konfliktini "unikal" adlandırıb.

Maraqlıdır ki, Lavrovun Bakı səfərindən cəmi bir neçə gün öncə ABŞ-ın Azərbaycandakı sabiq səfiri,

qılliyini artıq tanıyıb - lakin bu, ayrı mövzudur.

Axı Azərbaycanın tutaq ki, Gürcüstan kimi qərbyönlü siyasət yürüdü-bürütməməsi, insan haqlarını pozub-pozması beynəlxalq hüququn tapdanmasına, 1 milyon azərbaycanlı köçkünün elementar haqqının qulaqardı edilməsinə əsas ola bilməz!

Üç həmsədrin "ədətli" və ortaq yanaşmasından söz düşmüşkən, Sergey Lavrov Bakı və İrəvanda səfərdə ikən, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı, Lavrovun millətindən olan Bako Saakyan da Fransada "səfər"dədir. Musavat.com-un məlumatına görə, erməni qaynaqları separatçının Paris səyahətini məhz belə adlandırıb.

Əsəblərinizi cilovlayıb bu sitata diqqət edin: "Arsax" respublikasının "prezidenti" (*dırnaqlar bizimdir-red.*) Bako Saakyanın başçılıq elədiyi nümayəndə heyəti noyabrın 19-da Fransa Respublikasına işgüzar səfərə gəlib. "DQR prezidenti"nin mətbuat xidmətinin məlumatına görə, elə həmin gün Bako Saakyan "Hayastan" ümumerməni fondunun təşkilatçılığı ilə fondun yerli əməkdaşları və ianə toplanışına cəlb olunan yeni könüllülərlə görüşüb".

Necədi? Qarabağ məsələsində həmsədr dövlətlərin "ümumi mövqeyi" göz deşir-

Amerikanın bir-iki ştatı qonardarma "DQR"-in "müstəqilliyini" tanıyıb, o zaman Saakyanı "üçlü ortaq proje" adlandırmaq daha doğru olar.

Bu da sizə vasitəçi dövlətlərin ədaləti. O ki qaldı Rusiya baş diplomatının iddia elədiyi kimi, Qarabağ məsələsinin "unikallığı"na (*ABŞ və Fransa da təxminən eyni mövqeyi bölüşür*), heç şübhəsiz, bu, ən əvvəl üç vasitəçi güc üçün bir bəhanədir ki, Azərbaycanın beynəlxalq hüquqdan doğan haqqı çeynənsin, işğalçı görmezlikdən gəlsin. Faktlar ortada. Azərbaycan türməsinin darıxdığı Saakyanın növbəti dəfə Fransada şəllənməsi, rahat şəkildə separatçı rejim üçün, onun quldur birləşmələri üçün vəsait toplaması onlardan yalnız növbəti birisidir, yenisidir.

Söz düşmüşkən, vaxtilə "Dağlıq Qarabağda hərbi əməliyyatlar Azərbaycanın daxili işi deyil" deyən Lavrov həm də bu "unikallıqdan" çıxış eləmişdi. Halbuki heç bir unikallıq-filan yoxdur. Söhbət, sadəcə, bir ölkənin digər ölkəyə - qonşusuna qarşı ərazi iddiasından qaynaqlanan və BMT qətnamələri, Avropa Şurası və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının qərarları ilə təsbitlənmiş təcavüz faktından gedir.

Bunun nəyi unikallıqdır ki?

□ **Siyasət şöbəsi**

Azərbaycanda əhəlinin həyat və sağlamlığı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir sahədə - qida təhlükəsizliyinin təminatı yönündə ciddi addımlar atılmaqdadır. Ölkə prezidentinin noyabrın 13-də imzaladığı fərman bu sahədə mərkəzləşmiş orqan olaraq Qida Təhlükəsizliyi Dövlət Agentliyinin yaradılması üçün hüquqi bazanın formalaşdırılması baxımından böyük rol oynayır.

Xatırladaq ki, fərmanla agentliyin əsasnaməsi təsdiqlənib, ştat vahidləri müəyyənləşib. Eyni zamanda agentliyin tabeliyində ictimai hüquqi şəxs statuslu Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu yaradılacaq.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda istehlak bazarına daxil olan mal və məhsulların keyfiyyətinə nəzarət bir yox, 6-7 dövlət qurumu tərəfindən həyata keçirilir - Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Fitosanitar Nəzarət Xidməti, Baytarlıq Nəzarət Xidməti, Səhiyyə Nazirliyinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçılardan Hüquqlarının Qorunması üzrə Dövlət Xidməti və Dövlət Gömrük Komitəsi - idxl zamanı.

2018-ci ilin yanvarından işə başlayacaq agentlik bilavasitə qida məhsulları üzrə bütün bu səlahiyyətləri əlində cəmləşdirəcək. Belə ki, əsasnaməyə görə, agentlik ölkədə istehsal edilən və idxal olunan qida məhsullarını, habelə onları qablaşdırma materiallarını qida təhlükəsizliyi baxımından dövlət qeydiyyatına alacaq və reyestrini aparacaq, qida məhsulları istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi haqqında qanunvericiliyə riayət edilməsinə dövlət nəzarətini həyata keçirəcək. Bununla yanaşı, agentlik ixrac edilən qida məhsullarına qida təhlükəsizliyi sertifikatı verəcək, gömrük orqanları ilə birlikdə ölkəyə idxal olunan qida məhsullarını qida təhlükəsizliyi baxımından yoxlamadan keçirəcək. Qanunla müəyyən edilmiş hallarda məhsulun daşdığı risk səviyyəsinə uyğun olaraq qida zəncirinin bütün mərhələlərində yoxlamalar aparacaq, bu sahədə aşkar olunmuş qanun pozuntularının aradan qaldırılması və məhdudlaşdırıcı tədbirlərin tətbiqi barədə qərarlar qəbul edəcək.

Yeni qurumdan gözləntilər

Azərbaycan Respublikası İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin Strateji planlaşdırma və inkişaf departamentinin rəhbəri Ramil Hüseynin dediyinə görə, agentliyin yaradılması ilə dəyər zəncirinin bütün mərhələlərini əhatə edən və risklərin təhlili yanaşmasına əsaslanan

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi

yaradıldı: qidamız təhlükəsiz olacaqmı?

Bir ay sonra işə başlayacaq, geniş səlahiyyətlərə malik dövlət qurumu nəzarət mexanizmlərini, yoxlamaları necə həyata keçirəcək; ekspertlər deyir ki...

qida təhlükəsizliyi sisteminin formalaşdırılması hədəflənilir. Agentliyin fəaliyyətə başlaması bu sahədə idarəetmənin səmərəliliyini və optimallığını təmin edəcək, pərakəndəliyi və təkrarlanmaları aradan qaldıracaq: "Qida təhlükəsizliyi ilə bağlı vahid idarəetmənin tətbiqi resurslara qənaət edilməsinə, istehlakçı maraqlarının qorunmasına, ixrac və idxal proseslərində sənədləşmənin asanlaşdırılmasına, xarici ölkələrə ixrac edilən qida məhsullarının qida təhlükəsizliyi sertifikatı ilə təmin edilməsinə, idxal olunan qida məhsullarının təhlükəsizliyinə, sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların azaldılmasına və şəffaflaşdırılmasına, genetik modifikasiya olunmuş qida məhsullarının ölkəyə idxalına nəzarətin gücləndirilməsinə səbəb olacaq".

Departament rəhbərinin dediyinə görə, bununla həm də "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin qida təhlükəsizliyinə nəzarət sahəsində müxtəlif orqanların fəaliyyətindəki paralelliyin aradan qaldırılması və effektiv tənzimləmə sisteminin qurulması ilə bağlı tədbirin icrası təmin olunacaq: "Ümumiyyətlə, bütün maraqlı tərəflərin iştiraklığına və riskəsizliyinə əsaslanan qida təhlükəsizliyi sisteminin yaradılması, ilk növbədə, Azərbaycan vətəndaşlarının keyfiyyətli

qida məhsulları ilə təminatına xidmət edəcək".

R.Hüseynin sözlərinə görə, agentliyin fəaliyyətə başlaması gələcəkdə ölkənin beynəlxalq reytinglərdə irəliləməsinə də öz töhfəsini verəcək. Belə ki, bu fəaliyyət ölkənin Qlobal Rəqabətlik İndeksində "İnstitutlar", "Səhiyyə və ibtidai təhsil", "Əmtəə bazarının effektivliyi" adlı alt indikatorları üzrə mövqeyinin yaxşılaşdırılmasına birbaşa və dolayı təsir edəcək.

Qida məhsullarını təhlükəli edənlər

Qida məhsulunun təhlükəlilik səviyyəsi onun tərkibində qalan təhlükəli faktorlarla ölçülür. Təhlükəli faktorlar isə bioloji, kimyəvi və fiziki olmaqla, 3 qrupa bölünür: bioloji təhlükə faktorları yoluxucu bakteriyalar, toksin ifraz edən orqanizmlər, parazitlər, viruslar və s. mikroorqanizmlər; kimyəvi təhlükə faktorları təbii şəkildə yaranan toksinlər, qida əlavələri, pestisid qalıqları, baytarlıq preparatlarının qalıqları, ətraf mühit və kimyəvi çirkləndiricilər, allergenlər və s. fiziki təhlükə faktorları isə metal qırıntıları, şüşə qırıntıları, işçilərə məxsus və istehsal prosesləri zamanı ərzaq məhsullarına düşmək ehtimalı olan zinət əşyaları, daş qırıntıları, sümük qırıntıları və sairədən ibarətdir.

Hər hansı bir qida məhsulunda təhlükəli faktorların yer alması ehtimalı məhsulun istehlakçıya çatanaq keçdiyi istənilən mərhələdə yarana bi-

lər. Bizdən əvvəl kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaları qadağan edən Ukrayna çox tezliklə ərzaq məhsulları istehsalçıları üçün bu qadağanı ləğv etməli oldu - Avropa Birliyinin tələbləri əsasında. Yeri gəlmişkən, ötən ay Azərbaycanda da sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaları qadağan edən qanunun müddəti artırılarkən qida təhlükəsizliyi məqsədli yoxlamalar istisna edildi.

Milli Məclisin üzvü, deputat Vahid Əhmədovun sözlərinə görə, qida təhlükəsizliyi məsələsi ilə bağlı yoxlamaların bərpa olunmasının təşəbbüsünü

nan məhsul rəfə çıxarıldıqdan sonra hər hansı bir problem yaranarsa bu məhsulla şahid nümunənin göstəriciləri müqayisə edilə bilsin. Daşınan və anbarlarda saxlanılan zaman üzərində göstərilən detallara uyğun saxlanılsa, məhsulun keyfiyyəti ilə bağlı heç bir problem yaranmayacaq. Buna görə də istehsalçılar sonda satış nöqtələrinə nəzarət etməlidirlər ki, burada məhsul doğru şəraitdə saxlanılsın".

Bes qida məhsulları alarkən istehlakçılar nələrə diqqət etməlidir? Mütəxəssis deyir ki, yeyinti məhsulu alarkən diqqət edilməli amillərdən ən başlıcası qidanın saxlanılma şəraiti, istehsal və istehlak tarixləri və satış yeridir: "Belə ki, alış-veriş üçün getdiyiniz mağazada sanitariya-gigiyenik şəraitə, içəridəki havaya, temperatura, malların düzülüşünə, soyuducuların işlək vəziyyətdə olub-olmamasına nəzər

lən. Buna görə də nəzarət mexanizmi elə qurulmalıdır ki, məhsulun keçdiyi bütün zənciri əhatə etsin. Bu mexanizmlərin ən təkmi BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı ilə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının birgə yaratdığı Ərzaq Kodeksi Komissiyası tərəfindən hazırlanmış qaydalar hesab olunur.

Qeyd edək ki, 1961-ci ildə yaradılmış bu qurum hazırda dünyada ərzaq məhsullarına dair beynəlxalq statuslu standartların və qida təhlükəsizliyinə dair qaydaların hazırlanıb qəbul edilməsinə həyata keçirən əsas və ən mötəbər təşkilatdır. Bu komissiyanın standartları və qaydaları bütün dünyada istifadə olunur, dünya ölkələrinin əksəriyyəti bu komissiyanın üzvüdür. Azərbaycan komissiyasının üzvüdür, prezidentin fərmanına əsasən qurumda ölkəmizi yeni agentlik təmsil edəcək.

Yoxlamalar dayanmamalıdır

Onu da qeyd edək ki, ərzaq məhsullarının istehsalı müəssisələrində keyfiyyət və qida təhlükəsizliyinə bağlı yoxlamalar heç bir halda dayandırılmamalıdır. Bu, Avropa Birliyinin qida təhlükəsizliyinə dair direktivində əksini tapmış əsas müddəalardan biridir. Avropada qəbul olunmuş qaydaya görə, ərzaq məhsulları istehsalçıları üzrə yoxlamalar zərurət yarandıqda xəbərdarlıq olunmadan həyata keçirilə bi-

büskarı ölkə prezidentidir: "Yoxlamaların dayandırıldığı müddətdə ərzaq məhsullarının keyfiyyəti ilə bağlı şikayətlər həddindən artıq çoxaldı. Bizə də şikayətlər gəlirdi. Buna görə də cənab prezident yoxlamaların müddətini artıran qanunda bir dəyişiklik əlavə etdi dərman preparatları və ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə görə yoxlamalar aparılacaq. Hesab edirəm ki, bu, çox düzgün addımdır. Hər iki məsələ əhəlinin, xalqımızın birbaşa sağlamlığı ilə bağlıdır".

Deputatın sözlərinə görə, qida təhlükəsizliyi ilə bağlı bütün mərhələlər üzrə fəaliyyətlərin bir mərkəzdə cəmlənməsi bu sahədə idarəetmənin təkmişməsi baxımından mühüm addımdır: "Agentlik öz fəaliyyətini qurmağa başlayıb. Orada yaxşı tanıdığım bir neçə mütəxəssis var. Düşünürəm ki, yaxşı işləyəcəklər".

Bunu hamımız bilməliyik Qida mütəxəssisi Aysel Hüseynli isə bildirir ki, istehsal zamanı sahibkarlar qida təhlükəsizliyi ilə bağlı bir sıra amillərə diqqət yetirməlidirlər: "Avadanlıqların istismar müddəti mütəmadi olaraq yoxlanılmalı, aldıqları qablaşdırmanın istehsal zamanı standartlara uyğun şəkildə tətbiq olunmasına nəzarət etməlidirlər. Bundan başqa, istehsal edilən məhsulların laboratoriya şəraitində analizlərinin aparılması və şahid nümunələrinin saxlanılması lazımdır ki, istehsal olu-

yeritmək lazımdır. Bəzi hallarda mağazalarda antisanitariya mövcud olur, içəridən kəskin qoxu gəlir (*ola bilər xarab olmuş məhsulun qoxusudur*) və ya kimyəvi tərkibli məhsullarla (*sabun, yuyucu toz, təmizləyici vasitələr, kosmetik vasitələr və s.*) gündəlik qida məhsulunun eyni rəfə qoyulması halları olur. Bu kimi hallar məhsulun keyfiyyətində ciddi dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Diqqət edilməli amillərdən biri də məhsulun xarici görünüşüdür. Belə ki, açıq qablaşdırma olan məhsullardan uzaq durmaq lazımdır. Çünki ətraf mühitin təsiri ilə qidanın tərkibində sağlamlığımız üçün ciddi dəyişikliklər yarana bilər. Eyni zamanda məhsulun fiziki formasının deformasiyaya uğrayıb-ugramadığına diqqət etmək lazımdır. Belə ki, məhsulun qabı əzik, qapağı açıq, üzərində çat və ya ləkələr olmamalı, ən əsası, etiketi cırıq, yaxud oxunmayacaq formada olmamalıdır. Bundan başqa, tanınmayan bir markanın məhsulunu alarkən ən azı istehsalçının ünvanı və əlaqə telefonları qablaşdırılmanın üzərində olmalıdır. Adətən məhsulun üzərindəki etiketin arxa hissəsində TS-EN-ISO 9001, yaxud ISO 9001 yazılır. Bu o deməkdir ki, bu məhsul beynəlxalq standartlara uyğun sertifikatlaşdırılmış müəssisədə istehsal edilmiş məhsuldur".

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Bakı səfəri bitdi. Görüşlərdən sonra rus diplomatın açıqlamalarında Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı Rusiyanın o qədər də həvəsli olmadığı həlli oldu. Əvvəlcə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə görüş barədə.

İki ölkə arasındakı əlaqələrdən bəhs edən Rusiya XİN rəhbəri qeyd edib ki, ölkəsi ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr üçlüyünün üzvü kimi dünyaya açılmasına hərtərəfli kömək göstərməkdə və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində irəliləyişi təmin etməkdə maraqlıdır. "Burada biz sizinlə tamamilə razıyıq ki, bu istiqamətdə fəal səylər göstərmək lazımdır", - deyir o vurğulayıb.

Azərbaycan prezidenti isə iki ölkə arasındakı münasibətləri bütün qonşular və tərəfdaşlar üçün nümunə olaraq vurğulayıb. Ancaq görüş zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizam salınması ilə bağlı məsələlərdən danışacaqlarını xüsusi vurğulamaqla Bakının bu məsələyə önəm verdiyinə diqqət çəkib. Azərbaycan üçün prioritet olan torpaqların azadlığı məsələsi təbii ki, Ermənistanla hərbi müttəfiqliyi olan bir ölkənin baş diplomati üçün o qədər də əhəmiyyət kəsb etmir. Kreml maraqlandıran məsələlər başqadır. Necə ki, S.Lavrov 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra Bakıya etdiyi səfər zamanı dilə gətirdiyi kimi, bədəfəki vizitində də həmin önəmli mövzuya ayrıca yer ayırıb.

"Avrasiya İqtisadi İttifaqı açıq integrasiya birliyi. Biz heç kəsə bu təşkilata daxil olmağı diktə etməmişik". Rusiya xarici işlər naziri ADA Universitetində tələbələr və müəllim heyəti ilə görüşü zamanı deyib (APA). O, birliyə yeni üzvlərin qəbul edilməsini hər zaman alqışladığını bildirib. "Hazırda Tacikistanın təşkilata daxil olması məsələsinə baxılır. Bizə MDB üzvü olmayan ölkələrdən də müraciətlər gəlir. Azərbaycanı da bu təşkilatda görməkdən çox məmnun olarıq", - deyir Rusiya XİN başçısı əsas məqsədini açıqlayıb.

S.Lavrov ABŞ-Rusiya münasibətlərindəki gərginliyin Qarabağ məsələsi ilə bağlı prosesə təsirini də istisna edib. "ABŞ-la Rusiya arasında münasibətlərin bəzi sahələrdə dalana dirənməsinə baxmayaraq, bu münasibətlər Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli sahəsində əməkdaşlığa təsir etmir" - nazir bildirib. O qeyd edib ki, Rusiya ABŞ və Fransa ilə ümumi mövqeyə malikdir.

ADA Akademiyasında çıxışında Lavrov Azərbaycan və Rusiyanın strateji tərəfdaşları olduğunu deyib. O qeyd edib ki, iki ölkə arasında fəal əməkdaşlıq qurulub və bunu ticarət dövryyəsinin rəqəmləri ilə də görmək olar: "Ölkələrimiz ara-

sında Putinlə Əliyev arasındakı etibarlı dialoqun da təsir etdiyi qarşılıqlı anlaşma var".

Noyabrın 20-də isə Azərbaycan və Rusiyanın xarici işlər nazirləri Elmar Məmmədyanov və Sergey Lavrovun görüşü keçirilib. Nazirlərin təkbətək görüşündən sonra nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə görüş davam edib. "Dağlıq Qarabağla bağlı bütün ideyalar danışıqlar masasında". Modern.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov rusiyalı həmkarı Sergey Lavrovla birgə mətbuat konfransında deyib. Nazir bildirib ki, bu, asan məsələ deyil: "Status-kvo qəbul edilməz və dayanıqlı deyil. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icra olunmasını tələb edir". XİN rəhbəri əlavə edib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üçün həll yollarını tapmaq lazımdır. "Köhnə və yeni ideyaların hamısı masa üzərindədir. Biz bu ideyalardan tərəflər üçün məqbul olan vahid sənəd yaratmalıyıq. Problem asan olsaydı, çoxdan həll olunmuşdu" - Məmmədyanov deyib (APA).

Həmsədrlərin sayına gəldikdə, E. Məmmədyanov qeyd edib ki, üç həmsədr BMT Təhlükəsizlik Şurasında çoxluğu təşkil edərsə, bunu necə artırmaq olar? "Ağıla Türkiyə gəlir. Türkiyə isə artıq Minsk Qrupunun üzvüdür. Biz müzakirələrdə aprel hadisələrini də yada saldıq. Vəziyyət qeyri-sabitdir və gərgin olaraq qalır. Dəfələrlə qeyd etmişik ki, siyasi iradə tələb edən addım atmalıyıq. Hansı addımları atmalı olduğumuzu hamı bilir. Sadəcə, hərəkətin sürəti zəifdir. Azərbaycan qətnamələrin icrasını tələb edir. Münaqişənin həlli üçün səylər üçqat artırılmalıdır", - deyir nazir əlavə edib.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin mövcudluğu heç kimi razı salmır, bu münaqişənin həlli yollarını axtarmalıyıq". Bunu isə S.Lavrov deyib. O bildirib ki, Rusiya həmsədr dövlət kimi son görüşlərdə əldə olunmuş və hamını razı salan razılaşmalar əsasında həll istiqamətində çalışacaq. "Diplomatiya Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli prosesini ölü nöqtədən tərpətmək iqtidarındadır", - deyir o vurğulayıb.

Rusiya xarici işlər naziri dünən Bakıdan İrəvana uçub. O, 20-21 noyabr tarixlərində Ermənistanla səfər çərçivəsində bu ölkənin xarici işlər naziri və prezidenti ilə görüşəcək. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin say-

Lavrov Bakıdan İrəvana nə ilə getdi?

Rusiyanın baş diplomatı gerçək niyyətini açıqladı: "Azərbaycanı da Avrasiya İqtisadi Birliyində görməkdən çox məmnun olarıq"; Kreml Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoymaq istəyirmi?; "Səfər müəyyən mətləblərdən xəbər verir" - ilginclik ekspert rəyləri...

tında yerləşdirilən məlumatda qeyd edilib ki, S. Lavrov İrəvanda görüşlərdə ikitərəfli əməkdaşlıq, müxtəlif təşkilatlarda və beynəlxalq forumlarda birgə fəaliyyət müzakirə ediləcək. Lavrov görüşlərdə regional təhlükəsizlik və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi perspektivini də müzakirə edəcək. Səfər çərçivəsində Rusiya və Ermənistan xarici siyasət idarələri arasında 2018-2019-cu illər üçün məsləhətləşmə planının da imzalanması gözlənilir.

Politoloq Arzu Nağıyev səfərlə bağlı bunları bildirdi: "Rusiya xarici işlər naziri Lavrovun səfəri ilə bağlı əvvəlcədən verilən anonslarda bildirilirdi ki, ATƏT-in Minsk Qrupunda təmsil olunan dövlət kimi Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı həm Bakıda, həm də İrəvanda görüşlər keçiriləcək, müzakirələr aparılacaq. Lavrov Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyevlə görüşü zamanı bu məsələnin vacibliyini qeyd edən prezidentə cavabında bir daha gelişinin məqsədini təsdiqlədi. Zənnimcə, bu görüşlərin keçirilməsində Türkiyə prezidenti cənab Ərdəğan və Rusiya prezidenti cənab Putinin Soçi görüşlərinin də təsiri olub. Sərkisyanın Moskvağa çağırılması, Lavrovun regiona səfəri müəyyən mətləblərdən xəbər verir".

Rusiya XİN başçısının Bakıdan İrəvana hansı təkliflərlə gəlməsinə gəlincə, A.Nağıyev bildirdi ki, Lavrov bu görüşlərdə Kazan və Sankt-Peterburq görüşlərinə uyğun olaraq danı-

şıqlar apara bilər: "Bizim tərəfin əsas şərti və tələbi ərazi bütövlüyümüz və işğalçı ordunun qeyr-şərtsiz ərazilərimizi tərk etməsidir. Qərbdə bilir ki, bu məsələ birbaşa Rusiya ilə bağlıdır və o, açar fiqurdur. Ona görə də münaqişənin həllində əsas rolunu Rusiya oynamaqlıdır. Dolayısı yolla bu haqda cənab Ərdəğan da bildirdi. Rusiya da təbii ki, öz nüfuzunu bərpa etməyə çalışır. Ümumiyyətlə, danışıqların intensivləşməsi münaqişənin həllinin, necə deyəcəyəm, ölü nöqtədən tərpənməsinə müsbət təsir edə bilər və bu da ermənilərin xeyrinə deyil. Lakin bu gün artıq Azərbaycan dikte edən tərəfdir, Rusiya isə bunun hərbi yolunu istəmir və çəkinir. Tam şəkildə münaqişənin həllinə ümidim olmasa da, intensiv danışıqlar müsbət dəyərləndirmək olar".

"Lavrovun səfərindən hər hansı bir gözləntimin olmadığı daha öncə də demişdim. İndi də o qənaətdəyəm ki, Rusiya münaqişənin həllində maraqlı deyil". Bu fikirləri isə politoloq Elçin Mirzəbəyli əməkdaşımıza açıqlamasında bildirdi.

Ekspert qeyd etdi ki, S.Lavrovun səfərinin də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı prosesin intensivləşməsinə xidmət etdiyini düşünür: "Moskva bu gün özü üçün prioritet saydığı və Rusiyanın regiondakı nüfuz dairəsinin qorunub-saxlanılmasına xidmət edən məsələlərə daha çox üstünlük verir. Rusiyanın regiona yönəlik bütün davranışlarının əsasında özünün nüfuz dairəsindən kənar əməkdaşlıq və inkişaf perspektivlərini əngəlləmək niyyəti dayanır. Bu baxımdan da Rusiyanın xarici işlər nazirinin Azərbaycan və Ermənistanla səfərinin münaqişənin həllinə xidmət etmədiyi ehtimal daha çoxdur. Türkiyə və Rusiya prezidentlərinin görüşündən sonra

Rəcəb Tayyib Ərdəğanın Putinin Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə münasibəti barədə fikirləri, zənnimcə, real mənzərəni tam çılpaqlığı ilə ortaya qoyur".

E.Mirzəbəyli hesab edir ki, Moskva nəinki problemi həll etmək niyyətində deyil, əksinə, problemin həllinə imkan yaradan bütün vasitələri belə sıradan çıxarmaq, prosesi yalnız öz əlinə cəmləmək niyyətindədir: "Çar Rusiyası Azərbaycan xanlıqları ilə müqavilə imzalayanda, yaxud onları öz təbəəliyinə keçirəndə Azərbaycan xanlarının ən yaxın adamlarını Sankt-Peterburqda girov saxlayırdı. Müasir Rusiya isə dövlətləri öz nüfuz dairəsində saxlamaq

üçün onların ərazisini girov saxlayır".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu dedi ki, Lavrovun çıxışının mətbuat üçün açıq hissəsində dedi ki, Lavrov münaqişənin həlli ilə bağlı yeni ideyası yoxdur. İkincisi, Rusiya münaqişənin həlli məqsədilə Ermənistanla təsir etməyəcək. Deməli, Kreml Azərbaycanın tələb etdiyi "mərhələli həll" planına soyuq yanaşır. Üçüncüsü, Lavrov "fəal səylər dedikdə" əslində topu Azərbaycanın meydanına atır ki, "əgər münaqişənin həllini istəyirsinizsə, biz dəyəni qəbul etməlisiniz, ermənilərin referendum keçirmək hüququnu tanımalıyıq".

"Əgər Rusiya Ermənistanla Avropa İttifaqı ilə saziş imzalamaqdan imtina etməyə məcbur edə bilməsə, noyabrın 22-23-də Moskva Qarabağ haqqında yeni "Putin planı"nı Azərbaycana təqdim edəcək". Bu iddia isə erməni siyasi yazır Tevros Arşakyanə məxsusdur. (Publika.az). "Çünki Kremlin dəstəyindən məhrum olmaq və Qarabağı itirmək Sərkisyan hakimiyyətinin sonu deməkdir. Ehtimal ki, Sərkisyan şəxsi maraqları üçün Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıqdan imtina edəcək. Əgər bu baş verəcəksə, Ermənistan tamamilə Qərbin etibarını itirəcək və Moskvadan asılılığı güclənəcək" - o bildirib. Mümkündür ki, İrəvanda bu mövzu daha ciddi müzakirə olunsun.

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycanda "Aİ-95" ("Premium") və "Aİ-98" ("Super") markalı benzin bahalaşdı. Hər iki markadan olan benzinin 1 litrinin pərakəndə satış qiyməti 0,20 manat artaraq müvafiq olaraq 1,25 və 1,50 manata çatıb.

Qeyd edək ki, bu benzin növləri ölkəmizə xaricdən idxal olunur. İdxalçılar qiymət artımını mənbə ölkələrdə (əsasən Rumıniya) bahalaşma ilə əlaqələndirir.

İdxalçılar iddia edir ki, bu markadan olan benzin sürücülərin az bir qismi tərəfindən istehlak olunur. Bundan başqa, o da vurğulanır ki, qiyməti dövlət (Tarif Şurası) tərəfindən tənzimlənən "Aİ-92" markalı benzində və dizel yanacağına da bahalaşma gözlənilir.

Qeyd edək ki, iqtisadçılar bunun əksini düşünür. Bu bahalaşma dalğasının digər yanacaq növlərinə də sirayət edəcəyi ilə bağlı proqnoz verirlər. Bəs görsən, növbəti dövrdə hansı yanacaq növü bahalaşa bilər? Əsasən də hamının narahatlıqla gözlədiyi di-

zelin qiyməti arta bilərmi?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualı cavablandıraraq iqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov bildirdi ki, bu iki yanacaq növü sərbəst bazar qanunları əsasında dəyər tapır: "Aİ-95 ilə Aİ-98 markalı benzinlər qiymətləri hökumət tərəfindən tənzimlənməyən yanacaq növləridir. Bunlar sərbəst bazar qanunları əsasında dəyər tapır və üstəlik də, ölkəmizə kənarından gətirilir. Yeni daxildə istehsal olunmur. Lakin o da var ki, yanacağın sərbəst bazar qiymətlərinə satıldığı ölkələrə diqqət yetirsək, onlarda neftin qiyməti ilə, tələbatla və bir sıra digər amillərlə əlaqədar, tariflərin artdığını şahidi olsaq da, hər dəfə ucuzlaşdığını da görürük. Bizdə isə bu, baş vermir. Məsələn, Aİ-95

Aİ-92 və dizel yanacağı da bahalaşa bilərmi...

"Əgər bu bahalaşma dalğası dizelə də çatsa, o zaman kənd təsərrüfatında və digər sahələrdə ciddi qiymət artımı ola bilər"

markalı benzin qiyməti sərbəstləşdirildikdən sonra tədricən bahalaşaraq 1,15 manata qədər gəlib çıxsada, bir dəfə də olsa ucuzlaşma baş vermədi. Halbuki Aİ-95 işlədələrin çoxu hətta Aİ-92-yə keçdi. Yeni ki, tələbat da azaldı. Amma yenə də qiymət eniş baş vermədi..."

İqtisadçı bildirdi ki, bu gün qonşu Gürcüstanda və Rusiyada yanacağın qiymətində bahalaşma var: "Bu, müxtəlif səbəblərlə əlaqədardır. Bizdə bu il tənzimlənən yanacaq qiymətləri arasında Aİ-92 bir dəfə bahalaşdı. Belə ki, 70 qəpikdən 90 qəpiyə qaldı. Bu da gözlənilən idi. Çünki Aİ-95 bir

müddət əvvəl 1,15 azn-ə qalxanda artıq aydın idi ki, Aİ-92 də bahalaşacaq və 90 qəpik qədər gəlib çıxsada, bir dəfə də olsa ucuzlaşma baş vermədi. Halbuki Aİ-95 işlədələrin çoxu hətta Aİ-92-yə keçdi. Yeni ki, tələbat da azaldı. Amma yenə də qiymət eniş baş vermədi..."

təsdiq edir".

Bəs görsən, Aİ-95 ("Premium") və "Aİ-98" ("Super") markalı benzinin bahalaşması hansı sahədə qiymətlərə təsir edə bilər?

Bu sualı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri mətbuata açıqlamasında cavablandıraraq bildirdi ki, bu iki növ benzinin bahalaşması birbaşa digər sahələrdə qiymət artımına səbəb olmayacaq: "Logistika, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, o cümlədən istehsal sahələrində istifadə olunan daşımalarda "Aİ-95" və "Aİ-98" markalı benzinlərdən istifadə edilmir. O baxımdan heç bir sahədə bu səbəbdən artım gözlənilir. Sadəcə,

bu artım ondan xəbər verir ki, gələcəkdə buna bənzər addımlar davamlı xarakter ala bilərlər".

İqtisadçı vurğulayıb ki, əgər bu bahalaşma dalğası dizelə də çatsa, o zaman kənd təsərrüfatında və digər sahələrdə ciddi qiymət artımı ola bilər: "Əgər "Aİ-92" markalı benzinin, sonra isə dizelin qiymətində də dəyişiklik olarsa, o zaman bu, ticarət, kənd təsərrüfatı, daşımalara ciddi təsir göstərə bilər. Beləliklə də, bütün sahələrdə qiymət artımı baş verə bilər. Çünki daşıma xərclərinin kənd təsərrüfatında maya dəyəri 20-30 faiz təşkil edir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

AVCIYA-nın "Uşaqlara siqaret satmaq qadağandır" kampaniyası davam edir

Daha bir rayonda yetkinlik yaşına çatmayanların tütün məmulatlarına çatımlılığı problemi araşdırılıb

"Uşaqlara siqaret satmaq qadağandır!" ümumrespublika kampaniyası çərçivəsində növbəti tədbir Salyanda baş tutub. Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası (AVCIYA) və "İnsan Hüquqları XXI əsr-Azərbaycan" fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilən dəyirmi masada yetkinlik yaşına çatmayanların tütün məmulatlarına çatımlılığı problemi araşdırılıb.

Dəyirmi masanı giriş sözü Salyan Rayon İcra Hakimiyyətinin İctimai-siyasi şöbəsinin müdiri müavini Aqşin Babayev açıb, tədbirin əhəmiyyəti barədə danışaraq, icra hakimiyyətinin bu sahədə gördüyü işlər, həyata keçirdiyi tədbirlər barədə məlumat verib.

"İnsan Hüquqları XXI əsr-Azərbaycan" fondunun prezidenti Şahin Camalov çıxışında uşaq və yeniyetmələrin tütün məmulatlarını almalarını əngəlləyən sət qanunların olmasını vurğulayıb. Çıxışçı müvafiq dövlət qurumlarının vəzifə öhdəliklərini yerinə yetirmədiklərini, siqaretlərin açıq şəkildə, məktəblərə yaxın ərazilərdə, hətta ədədlə satılmasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi ilə məsuliyyət yaratdığını qeyd

edib. Beynəlxalq təcrübə barəsində danışan Ş.Camalov qeyd edib ki, bir çox Avropa ölkələrində 21 yaşınadək olan şəxslərə siqaret satan satıcılar xəbərdarlıq edilmədən işdən qovulur, siqaret alanların valideynləri isə iri məbləğdə cərimə ödəməli olurlar.

AVCIYA-nın eksperti Məhərrəm Zülfüqarlı da problemin ciddiliyini diqqətə çatdırıb, bu sahədə ictimai sektorun rolu barədə fikirlərini bölüşüb.

Rayon icra hakimiyyətinin yetkinlik yaşına çatmayanların işləri üzrə Komissiyasının psixoloqu Sevinc Səmədova və Salyan Rayon Polis Şöbəsinin Yetkinlik yaşına Çatmayanlarla Profilaktik İşin Təşkilatı qrupunun rəisi Ənvər Ağayev rayonda bu sahədə aparılan profilaktiki işlərdən danışdı.

Daha sonra cari ilin mart ayında Bakı şəhərində təşkilatçılar tərəfindən həyata keçirilən sosioloji tədqiqatın nəticələri təqdim edilib. Sosioloji sorğunun nəticələrinin müzakirəsi zamanı Salyan rayon Mərkəzi Xəstəxanasının həkim-narkoloqu Seymur Sayılov çıxış edərək yetkinlik

yaşına çatmamış şəxslərin tütün məmulatlarına çıxışlarının məhdudlaşdırılması yönündə aparılan maarifləndirici tədbirlərdən danışaraq, tütün məmulatlarının insan orqanizminə zərərli barədə geniş məlumat verib.

Müzakirələrdə həmçinin rayon təhsil şöbəsinin metodisti Cəfərağa Əliyev də tütün və tütün məmulatlarına yeniyetmələrin əlçatımlılığının vəziyyəti haqqında danışaraq, problemin həlli istiqamətində valideynlərin rolunun danılmaz və əsas olduğunu vurğulayıb.

Dəyirmi masada rayon icra

hakimiyyətinin, təhsil şöbəsinin nümayəndələri, müəllimlər, bir sıra orta məktəblərin tərbiyə işləri üzrə direktor müavinləri, Salyan peşə liseyinin tələbələri, habelə QHT və KİV təmsilçiləri də iştirak ediblər. Tədbir zamanı bu sahədəki beynəlxalq təcrübə, mövcud qanunvericilik bazası, qanunların tələbləri ilə bağlı maarifləndirmə işləri ilə yanaşı imperativ mexanizmlərin tətbiqi məsələləri birgə müzakirə edildi.

Qeyd edək ki, layihə çərçivəsində növbəti dəyirmi masa Yevlax rayonunda keçiriləcək.

□ **Musavat.com**

"Rasim Balayev ayda 2400 manat alır" - Kinematoqrafçılar İttifaqı

Aktyor, xalq artisti Rasim Balayevin məlum müsahibəsi ətrafında qalmaqal səngimək bilmir. O, "Yeni Müsavat"a son açıqlamalarının birində Respublika Kinematoqrafçılar İttifaqı haqda danışdı. Bildirib ki, ittifaqdan onunla maraqlanan yoxdu. Aktyorun bu sözlərindən sonra Kinematoqrafçılar İttifaqından musavat.com-a açıqlama göndərilib. Qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri Əli Vəliyev bildirdi ki, Rasim Balayev sözügedən təşkilatın üzvü deyil: "O, rəhbəri Rüstəm İbrahimbəyov olan ittifaqın üzvü, eyni zamanda katibidir və hazırda da həmin vəzifəni daşıyır". Ə.Vəliyev bildirdi ki, buna baxmayaraq, Rasim Balayevin vəziyyətinin ağır olduğu barədə xəbər tutduqdan sonra ittifaqın sədri Şəfiqə Məmmədovanın göstərişi ilə onunla əlaqə saxlayıb, vəziyyəti ilə maraqlanıblar: "Ona "nə köməklik lazımdır, edə bilərik" deyilib. Rasim Balayev bildirdi ki, jurnalistlər onun haqqında tamamilə yalan məlumat verib, vəziyyəti əladır, heç bir köməyə də ehtiyacı yoxdur. Çünki yaxşı təqaüd alır. Xalq artisti Rasim Balayev ayda 1300 manat prezident təqaüdü, 1000 manat şəxsi pensiyası, xalq artisti adına görə 100 manat, orden və medallarına görə də müəyyən ödənişlər alır. Bundan əlavə, reklam və seriyalara da çəkilir və özünün də dediyi kimi, istədiyi qonorarı əldə edə bilər. Buna baxmayaraq, Kinematoqrafçılar İttifaqı adından qeyd edək ki, xalq artisti Rasim Balayev istənilən vaxt qurumumuza müraciət edərsə, ona köməklik göstərməyə hazırıq. Şəfiqə Məmmədovanın dediyi kimi, "çünki o, Rasim Balayevdir".

Xatırladaq ki, xalq artisti Rasim Balayevin "dərmanlara pul çatdırma bilmərəm" deməsi ictimaiyyətdə geniş müzakirələrə yol açmışdı. Bununla bağlı məsələ ötən həftə Milli Məclisin plenar iclasında da müzakirə edildi. Deputat, xalq artisti Zeynəb Xanlarova səhiyyə, mədəniyyət və turizm nazirlərinə müraciət edərək Rasim Balayevə dəstək olmağı xahiş etmişdi.

Rasim Balayevin Kinematoqrafçılar İttifaqının bəyanatına cavabı olarsa, onu dinləməyə, fikirlərini çap etməyə hazırıq.

□ **Xalidə GƏRAY,**
□ **Musavat.com**

Türkiyə və NATO arasında yaranmış gərginlik səngimək bilmir. NATO baş katibi Yens Stoltenberq Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla zəng edərək baş vermiş hadisəyə görə üzr istəyib.

da Mustafa Kamal Atatürkün fotosu yerləşdirilib. Bundan başqa, təlimlərlə bağlı sosial media paylaşımında Ərdoğan adından saxta hesab açılıb və rəqib qüvvələri dəstəkləyən ifadələr verilib.

mayor Ebru Nilhan Bozqurdur. Maraqlıdır ki, Bozqurd özü də bir neçə il əvvəl qədr orduda saxta ittihamlarla üzləşib və FETÖ işində adı keçən şəxslər tərəfindən xəyanətdə ittiham olu-

da Türkiyənin Rusiyadan S-400 Hava Hücümündən Müdafiə sistemləri alması Alyansda ciddi narazılıq yaradıb. Doğrudur, reaksiyalardan da sezilir ki, olay aşağı vəzifəli işçi və ya işçilərin təxribatı olub.

**"Əcnəbi turist" in
tərifinə möhtaclıq**

Samir SARI

O gündən bəri erkim ötən dost-tanış və həmkarlarından bir suala səmimi cavab vermələrinə istəyirəm, soruşuram ki, Telman İsmayılovun qətl sifariş verdiyinə inanırlarmı?

Cavablar haçalanır, inanan da var, inanmayan da. İnananlardan biri deyir ki, rəhmətliyin nəvəsi, Rusiyada qətl, dələduzluq, oğurluq, reketçilik işlərinə əsasən bizimkilər baxır, burda nə təəccüblü iş var.

İnanmayanlar da deyir ki, ruslar torba tikməkdə, qara "pi-ar" aparmaqda ustadırlar, Telmanı pullarına görə şərhləyirlər.

Adam qalır belə, həqiqətin harda olduğunu bilmir.

Elə adamlar var ki, hətta Telman İsmayılovu killer tutub adam öldürdüyü təsdiqlənəcəyi təqdirdə də qınamır, deyir, kimi öldürdübse, düz ələyib, dinc duraydılar, əsas odur ki, o, "Çerkizov" bazarında minlərlə adama çörək verirdi. "Heç bilirsən, nə qədər sabirabadlı, ucarlı, göyçaylı, şəmki onun hesabına öz kəndlərində necə evlər tikdirib, ailələrinə, qohum-əqrəbalarına əl tutub?", - bir nəfər kontr-sual qoyur.

Düzü, Telman İsmayılovun minlərlə azərbaycanlıni himayə etməsi, onlara pul qazanmaq imkanı yaratması barədə söhbətləri gəndən-gənə eşitmiş adam kimi bu arqumentin qabağında deyəcək sözüm yoxdur. Amma yenə də bu, Rusiya kriminalistlərinin işidir ki, onlar Telmanın sabirabadlı və şəmkiyələrin ana vətəndə özlərinə yaxşı evlər tikdirmələrinə kömək etməsinin onu cinayət məsuliyyətindən azad edib-ətməyinə dair qərar versinlər.

Elə adam da var ki, həyatına baş tutmamış sui-qəsd təşkil edilənlərdən biri olan müğənni Avraam Russonu nəzərdə tutaraq deyir ki, o petux ələ vurulsa, yaxşıydı. Bu xüsusda da cinayət-prosessual məcəllələr durumu izah etməkdə aciz qalır. Tutaq ki, Avraam Russo elə deyildiyi kimidir, cinsi azlıqlara mənsubdur, bu halda onun həyatına sui-qəsd etmək caizdirmi?

Üstəlik, qaranlıq qalır, Telmanla Avraamın nə alıb-vermədiyi ola bilər ki, iş adamı müğənnini öldürmək istəsin? Hamımız bilir ki, əslində Telman müəllimin müğənnilərlə arası həmişə saz olub, Şakiradan tutmuş Nadir Qafarzadəyə qədər hamısını çox istəyib, açılışlara, qonaqlıqlara dəvət edib, yaxşı qonorar verib və sair və ilaxır. Nə oldu, elə birçə Russo onun qəzəbinə gəldi? Qəliz məsələdir.

Telman İsmayılov özü isə nə adışkilən şəxs, nə də adı çəkilməyən qurbanların qətlinə ittiham edilmiş ilə razılaşmır, deyir, sübut edə bilmirəm ki, o qətlərdə və sui-qəsdlərdə əlim yoxdur.

Adam iddialı, ötkəm, əmin danışır. Hərçənd dünyada elə bir sifarişçi yoxdur ki, çıxıb desin, bəli, filankəsi mən vurdurmuşam, filan qətl də mənlidir. Bunu heç ömürlük həbs cəzası alan ekə-bükə mafiozlar da demirlər. Kim durduğu yerdə mühakimə olunmaq istəyər ki?

Bu baxımdan məşhur həmyerlimizin sonuncu açıqlaması özünü müdafiə qrafasına girir və hüquq-mühafizə orqanları üçün keçərlil ifadə sayılır. Müstəntiqlər əmindirlər ki, Telman İsmayılov Butirkada, Lefortovoda daha səmimi ifadələr verər, istintaqla faydalı əməkdaşlıq edərdi.

Amma o da qaçıb gedib oturub Fransada. Fransa isə elə bir ölkədir ki, Telmanın qətl sifariş verdiyi birmənalı şəkildə sübut olunsada, özünə sərf etmərsə, onu heç bir ölkəyə verməz. Bu, dürlü-dürlü terror təşkilatlarını, keçmiş və gələcək diktatorları, minlərlə insanın qətlinə görə axtarılan hərbi caniləri himayə edən Fransadır, deyirsiniz, yəhudi əsilli milyarder biznesmeni qandallayıb Moskvaya verəcək?

Bu məsələyə dair belə bir arqument də var ki, təqsiri yoxdursa, İsmayılov nədən Moskvadan Antalyaya, oradan da Fransaya qaçıb, getsin təslim olsun, günahı yoxdursa, ona heç nə edə bilməzlər.

Yox, bu, sağlam arqument deyil. Kim beşulduzlu hotel-dən çıxıb çoxuşəli ulduzları olan "vor"ların ağılıq etdiyi dörd divanın arasına girir? Hələ də yaşının bu vaxtında. Özü də Rusiya kimi qanun tələb edənlərə "idi na yuq" nidası ilə cavab verilən bir yerdə...

Ağlı başında olan ən məsum, ən günahsız adam da Moskvada ağzı bərə düşmək istəməz. Oralarda o qədər adam "Kapital"ı yazdığını boynuna alıb ki... Moskva təcridxanası Quantanamo kimi bir yerdir və Telman İsmayılov bunu bilir.

Hər halda, məsələnin gəlib bu yere çıxması çox pis oldu, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların gül kimi reputasiyası vardı, Telmanın üzündən zay oldu getdi.

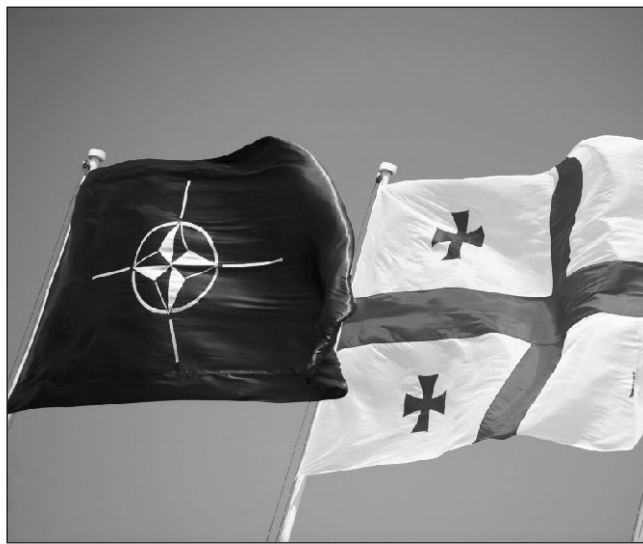
Türkiyə - NATO münasibətləri - davama, yoxsa tamama doğru...

Son hadisələr Türkiyə ictimai rəyində NATO-ya olan mənfi münasibəti daha da pisləşdirdi, artıq hər iki tərəf üzvlükdən məmnun görünmür

Stoltenberq NATO təlimləri zamanı "Atatürk və Ərdoğan düşmənçiliyi" qalmaqalı ilə bağlı istintaq başladıldığını və hadisəyə səbəb olan Norveçdən olan texniki işçinin işdən kənarlaşdırıldığını bildirib. Baş katib bu cür hadisələrin Türkiyə NATO münasibətlərinə zərər vurmayaacağına ümid etdiyini bildirib.

Ancaq görünən odur ki, qalmaqal sakitləşənə bənzəmir. Türkiyə prezidentinin baş müşaviri Yalçın Topçu NATO-nu sərt şəkildə tənqid edərək "NATO-ya üzvlük məsələsinin yenidən müzakirə etmənin zamanı gəlmişdir" - deyib. "Sputnik" in xəbərinə görə, Topçu "bütün çevrilişlərin və hərbi sənayedə asılılığın arxasında NATO dayanır" deyə bildirib. Baş müşavir bu hadisələrin arxasında Türkiyəni hədəfə alan gizli məqsədlərin yatdığına, əsas hədəfin isə 2019-cu il Türkiyə prezident seçkiləri olduğunu deyib.

Xatırladaq ki, qalmaqala səbəb olan hadisə Norveçdə yerləşən NATO birgə Hərbi Mərkəzində 8-17 noyabr tarixlərində keçirilən "Trident Javelin" adlı NATO təlimlərində baş verib. Təlimlərin sonuncu günü simvolik "düşmən qüvvələri" ölkə liderləri fotoları sırasın-

Bu detallar təlimlərə qatılan Türkiyə ordusu zabitləri tərəfindən aşkarlanıb. Hadisə barədə Türkiyə Baş Qərargahı məlumatlandırılıb və bundan sonra Türkiyə heyəti təlimlərdən geri çağırılıb. Ardınca Türkiyə prezidenti NATO-dakı hərəkəti sərt tənqid edərək bu hərəkətin müttəfiqliklə bir araya sığmadığını bildirib.

Yeri gəlmişkən, Türkiyə mediası artıq bu detali üzə çıxaran zabiti də axtarıb tapıb. Məlum olub ki, NATO təlimlərində Türkiyə dövlət xadimlərinə qarşı həqarətləri tapıb aşkarlayan Türkiyə Hərbi-Dəniz Qüvvələrində xidmət edən

nub. Ancaq daha sonra məhkəmədə bəraət alıb və yenidən orduda xidmətə geri dönmüb.

Baş vermiş hadisəyə görə Y. Stoltenberq Türkiyədən həm yazılı, həm də sifahi şəkildə üzr istəyib. Ancaq görünən odur ki, bu, Ankaranı razı salmayıb. Türkiyə prezidenti isə olaya sərt reaksiya verib, "belə ittifaq, belə müttəfiqlik olmaz" deyib.

Məsələ ondadır ki, bu, ilk hadisə deyil. Üstəlik, görünən odur ki, Türkiyənin son illərdə Rusiya ilə yaxınlaşması, xüsusən də hazırda NATO və Rusiya arasında gərginliyin ən üst səviyyəyə qalxdığı bir zaman-

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

"Hazırda Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında yeni hərtərəfli sazişin imzalanması istiqamətində danışıqlar gedir.

APA-nın məlumatına görə, bu sözləri Aİ-nin Azərbaycan-dakı nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Kestutis Jankauskas "Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının institutsional və funksional potensialının gücləndirilməsi" Tvininq layihəsinin rəsmi açılış mərasimində çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, Aİ-nin yeni qəbul edilmiş strategiyasında göstərilir ki, bu təşkilat ilk növbədə qonşuları ilə münasibətlərə önəm verir: "Bu günlərdə Brüsseldə Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin 5-ci sammiti keçiriləcək. Bu formatın ikitərəfli və çoxtərəfli ölçüləri var. Bu imkan verir ki, Aİ ilə hər bir ölkə öz iddialarına uyğun əməkdaşlıq qursun. Bun-

"Aİ-nin yeni strategiyasına görə, təşkilat ilk növbədə qonşuları ilə münasibətlərə önəm verir"

dan başqa, bu format çoxtərəfli əməkdaşlıq imkanları da yaradır. Hazırda Azərbaycan iqtisadi diversifikasiya islahatları keçirir və bunun üçün dünyadakı qabaqcıl texnologiyaların axtarışındadır. Aİ bu texnologiyaları Azərbaycana təqdim etməyə hazırdır. Biz bir çox sahədə əməkdaşlıq edirik. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev bu yaxınlarda keçirilən tədbirlərdən birində çıxışı zamanı dedi ki, gələcəyin standartları Avropada hazırlanır. Mən bunu eşitməkdən məmnun oldum".

Zimbabvedə hakimiyyət böhranı dərinləşir. Ötən həftə ordunun müdaxiləsi ilə ev dustaqlığına atılan və faktiki olaraq hakimiyyətdən uzaqlaşdırılan 93 yaşlı prezident Robert Muqabe vəzifədən getməyəcəyini bildirib. BBC xəbər verir ki, televiziya vasitəsilə xalqa müraciət edən Muqabe dekabrda hakim partiyanın qurultayını idarə edəcəyini bəyan edib.

Ancaq hazırda faktiki olaraq Muqabe hakimiyyətdən və partiya rəhbərliyindən də uzaqlaşdırılıb. Çünki çıxışdan bir qədər əvvəl hakim Zanu-PF partiyası Robert Muqabenin təşkilatın rəhbəri vəzifəsindən kənarlaşdırılması barədə qərar qəbul edib. O, istefa verməyə çağırılıb, əks halda, 24 saatdan az bir vaxtda impichment ediləcəyi bildirilib.

Qeyd edək ki, iki həftə bundan əvvəl Muqabenin vəzifədən uzaqlaşdırıldığı 75 yaşlı keçmiş vitse-prezident Emmerson Mnanaqaqva Zanu-PF partiyasının yeni rəhbəri seçilib. Bundan başqa, ötən həftə Cənubi Afrika Respublikasından gəlmiş rəsmilərin də iştirakı ilə generalın Muqabe ilə danışıqları olub. Və ehtimal olunurdu ki, Muqabe hakimiyyətdən istefa verəcək. Ancaq indi görünən odur ki, Muqabe inad edir.

Məsələ ondadır ki, hazırda Zimbabveni ordunun dəstəklədiyi keçmiş təhlükəsizlik xidmətinin keçmiş rəhbəri, son olaraq vitse-prezident postunu tutan Emmerson Mnanaqaqva idarə edir. Mnanaqaqva Muqabenin keçmiş mübarizə yoldaşdır, ordu və güc strukturları ilə yaxın əlaqələrə sahibdir. Ehtimal olunur ki, ölkənin

Muqabe və Mübarəkin tale oraqlığı

Zimbabve ilə Misir arasında oxşarlıq: hərbiçilər prezidentə niyə sadıq qalmadılar?..

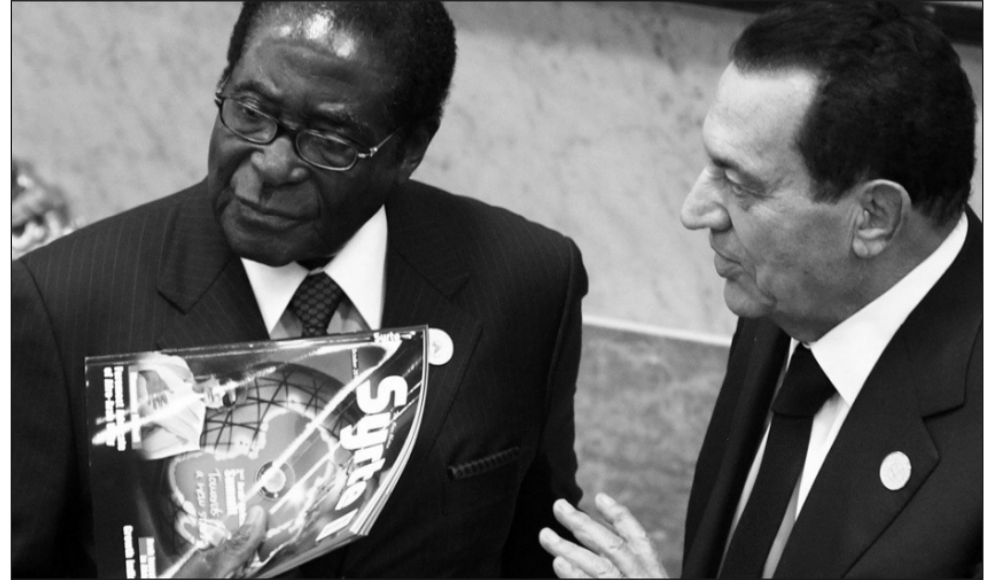
yeni lideri də "Timsah" ləqəbli Mnanaqaqva olacaq.

Zimbabvedə yaşananlar bir sıra tərəflərinə görə Misirdə 2011-ci ilin fevralında baş vermiş inqilabla oxşardır. Muqabenin inadkarlığı da Mübarəkin inqilabın son günlərinə qədər davam edən inadkarlığına bənzəyir. Eyni zamanda hər iki ölkədəki proseslərdə həlledici sözü ordu deyib. 2011-ci ilin yanvarında xalq küçələrə çıxanda hökumət hələ çox möhkəm görünürdü. Təhri (Azadlıq) meydanında günlərlə davam edən aksiyalara baxmayaraq Hüsni Mübarək istefa vermək istəmirdi. Hətta sonrakı günlərdə hökumət ordunu da küçələrə çıxardı.

Ancaq məlum oldu ki, Misir ordusu xalqla qarşıdurma getmək fikrində deyil. Bu isə ümumilikdə inqilabın hərəkətverici amillərindən birinə çevrildi. Çünki birincisi, ordu meydanlara çıxdı, ancaq mitinq keçirən xalqa qarşı güc tətbiq etmədi. Daha çox müşahidə mövqeyində dayanmağa üstünlük verdi. İkincisi isə ordunun bu hərəkəti üsyan edən xalq

daha da cəsarətləndirdi və inqilabın Hüsni Mübarəkin istefasına qədər davam etməsində ən mühüm faktorlardan biri oldu. Çünki Misir kimi ölkələrdə ordu mühüm faktor sayılır və xalq silahlı güclə hesablaşır. Ancaq Misirdə uzun illər Hüsni Mübarək hakimiyyətinin əsas dayacağı olan ordu fevral inqilabı zamanı onun hakimiyyətinə müdafiə etməsi, əksinə, meydana çıxaraq seyrçi qalmaqla xalqı daha da cəsarətləndirdi. Sonrakı günlərdə polis və "baltaçılar" qrupu adlanan qeyri-rəsmi millis dəstələrinin xalqa hücumu da nəticə vermədi. Sonunda Mübarək postundan istefa verdi.

Bir sıra müşahidəçilərə görə, ordunun Misirdə nümayiş etdirdiyi mövqenin əsas səbəbi Mübarəkin son illərdə orduya arxa çəvməsi, hakimiyyətə öz oğlanlarını gətirmək istəməsinin generalların narazılığına səbəb olması olub. Çünki Mübarək özü də ordudan gəlmişdi və dövlət üzərində ordunun təsirini qoruyub saxlamışdı. Ancaq Mübarəkin oğlanlarını hakimiyyətə gətirməsi bu ənənəni pozurdu və təbii ki, gene-

ralitet bundan razı deyildi, ona görə də meydana Mübarəki tənha qoydu.

Oxşar proses indi Zimbabvedə yaşanır. Robert Muqabenin öz silahdaşlarını deyil, həyat yoldaşını hakimiyyətə gətirmək istəməsi siyasi elitada ona qarşı müxalifətin yaranması ilə nəticələndi. Sonda ordu hərəkətə keçərək,

prezident və yaxınlarını ev həbsinə aldı, hökuməti isə orduya yaxın vitse-prezidentə verdi. Artıq partiyası da Muqabedən üz döndərmiş. Yaşlı adamsa hələ də inad edir, qurultay keçirəcəyini və iqtidar partiyasına rəhbərliyini davam etdirəcəyini bəyan edir.

Ancaq artıq gecdir. Muqabenin "kitabı"na bağlayıblar. Yaşlı

adamin inadına göstərilən səbir onun keçmiş xidmətləri, ölkənin azadlığı uğrunda mübarizəsindəki roluna və yaşına görədir. Ancaq yəqin ki, daha çox inad etsə, bu limit də tükənə bilər. İstənilən halda Muqabenin geri dönüşü real deyil - həm siyasi, həm də fiziki olaraq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

"Azəristilik" verdiyi vədə əməl etdimi?

"Noyabrın 20-də gün ərzində qazanxanaların 90 faizi işə düşüb"

Noyabr ayının 15-dən istilik mövsümü başlasa da, bir çox ərazilərdə mənzillərdə, eləcə də təhsil və səhiyyə ocaqlarında istilik sisteminin işə düşməsi gecikirdi. Bunun ardınca, "Azəristiliktəchizat" ASC-nin Abonent və müştəri xidmətlərinin rəisi Rafiq Əliyev mətbuata açıqlama verərək bildirmişdi ki, noyabrın 20-dən artıq heç bir ərazidə istiliyin verilməsinə problem qalmayacaq:

"Noyabr ayının 15-dən istilik mövsümü başlamasına baxmayaraq, bütün mənzillərə eyni vaxtda istilik verə bilməmişik. Biz "Azəriqaz"a müraciət etdik ki, qazanxanaların qaz təchizatını tədricən yerinə yetirsinlər. Çünki birdən-birə 551 qazanxananın istiliklə təmin

Kişilər!!! Diqqət!!! Axırncı sans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə, onda Dr. Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenoması
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez,
- * Saçların tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması (8-10 yaşından sonra).

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

edilməsi mümkün deyil. "Azəriqaz" qaz təminatını tənzimləyir, qazanxanalar işə düşdükdən sonra biz tənzimləmə aparırıq. Bu da müəyyən vaxt alır. Amma hazırda qazanxanaların böyük hissəsi istiliklə təmin olunub, sadəcə, tənzimləmə aparılır".

Artıq bu gün noyabrın 21-dir. "Azəristiliktəchizat" rəsmisinin vədə verdiyi tarix geridə qalıb. Bəs görəsən, mənzillərə istiliyin verilməsi tam bərpa edilibmi?

"Yeni Müsavat" bu sualla yənidən "Azəristiliktəchizat" ASC-nin Abonent və müştəri xidmətlərinin rəisi Rafiq Əliyevə müraciət edib.

R.Əliyev bildirib ki, son 3 gündür "Azəriqaz"la gücləndirilmiş iş rejimində çalışılıb və bütün qazanxanalar işə salınıb: "Demək olar ki, noyabrın 20-də gün ərzində qazanxanaların 90 faizi işə düşüb. 10 faizində isə məktəblərdə tətil olması ilə bağlı onlardan daxil olan müraciətlərə görə saxlamışdıq ki, içəridə axıntı ola bilər. Artıq bu gündən dərs günü başladığına görə, ötən gün axşamdan göstəriş vermişik ki, həmin qazanxanalar da işə düşsün. Ümumilikdə isə

hər hansı problem yoxdur. Bəzi yerlərdə qazın təzyiqi ilə bağlı tənzimləmələr davam etdirilir. Qazanxanaların sıx olduğu yerdə onların hamısı kütləvi şəkildə işə düşəndə qazın təzyiqi aşağı düşür. Bununla bağlı da müraciət etmişik və tənzimləmə işləri aparılır. Elə bir ciddi problem yoxdur".

R.Əliyevin sözlərinə görə, abonentlərdən hər zamankı kimi şikayətlər daxil olur: "Onların hamısı araşdırılır. İstilik mövsümü təzə başlayanda daxil olan şikayətlərin xarakteri mənzillərdəki xetlərin havasının buraxılması ilə bağlıdır. Binadakı sonuncu mənzillər xətti açıb havasını buraxmalıdır. Çox mənzillərdə problem bununla bağlıdır. Çağrı mərkəzinə daxil olan zənglərin 70 faizində səbəb məhz budur. Cəmi 10 faizində qazın təzyiqinin aşağı olması səbəbindən temperaturla bağlı şikayətlər idi. Onun üçün də "Azəriqaz"a müraciət elədik və həmin ərazidə qazın təzyiqini artırırdılar. Qazanxanaların isə heç birində problem yoxdur, hamısı işə salınıb".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

Bakıda türk iş adamının zavodunda müəmmalı partlayış - ölən var

Prokurorluq: "Zavoda yük maşını ilə metal tullantıları gətirmiş 1964-cü il təvəllüdü Məmmədov Bəhmən Heydər oğlunun yük maşınının qarşısında dayanarkən əlində mənşəyi məlum olmayan qurğunun partlaması nəticəsində..."

Noyabrın 20-də Bakıda zavodda partlayış olub. APA-nın əməkdaşı hadisə yerindən xəbər verir ki, partlayış saat 11.00 radələrində paytaxtın Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi ərazisində yerləşən, türkiyəli iş adamına məxsus zavodda qeydə alınıb.

Bakı Şəhər Prokurorluğunun mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsi ərazisində yerləşən "Elit Yatırım" LTD şirkətinə məxsus "Metal tedarükü, satışı və emalı" zavodunun ərazisinə idarə etdiyi yük maşını ilə metal tullantıları gətirmiş 1964-cü il təvəllüdü Məmmədov Bəhmən Heydər oğlunun yük maşınının qarşısında dayanarkən əlində mənşəyi məlum olmayan qurğunun partlaması nəticəsində aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində ölməsi barədə məlumat daxil olub.

Məlumat əsasında Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Prokurorluğu və polis idarəsinin əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu, Bakı Şəhər Prokurorluğunun İstintaq idarəsinin Kriminalistika şöbəsinin, Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyinin (ANAMA) xüsusi mobil əməliyyat qrupunun, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Xüsusi riskli xilasetmə xidmətinin əməkdaşlarının, o cümlədən məhkəmə-tibb və Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Ekspertiza Mərkəzinin yanğın və partlayış üzrə ekspertlərinin iştirakı ilə hadisə yerinə və meyitə baxış keçirilib, digər təxirəatılmaz prosessual hərəkətlər yerinə yetirilib.

Faktla bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 162.2-ci (Əmək mühafizəsi qaydalarını pozma ehtiyatsızlıqdan insan ölümünə səbəb olduqda) və 224-cü (Partlayıcı, tez alışan maddələrin və ya pirotexniki məmulatın uçotu, saxlanması, daşınması və istifadə edilməsi qaydalarını pozma) maddələri ilə cinayət işi başlanıb və müvafiq ekspertizalar təyin edilib.

FHN-in və ANAMA-nın mütəxəssisləri tərəfindən zavodun ərazisində partlayıcı maddələrin, yararsız döyüş sursatının və onların komplekt hissələrinin olub-olmamasının müəyyən edilməsi istiqamətində kompleks yoxlamalar keçirilir. Eyni zamanda, partlamış qurğunun əldə olunduğu metal qəbulu məntəqəsinin və ya digər əldə edilmə mənbəyinin müəyyən edilməsi istiqamətində istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Arı zəhərinin güclü təbii müalicə üsulu olması, onun südünün, balının, tozunun və digər məhsullarının min bir dərəcə dərman olması hər kəsə məlumdur. Ümumiyyətlə, dünyada 16 000-dən çox arı növü mövcuddur. Bunların çoxu sürü halında yaşamayan arılardır. Yalnız yüzdə beş arı növü qrup halında yaşayır. Ən geniş yayılmış arı növü bal arısıdır. Avstraliyalı alimlər apardıqları tədqiqatlar yolu ilə arıların insan sifətini tanıya bilmə qabiliyyətini kəşf etmişdirlər. Arılar həm də partlayıcı maddələri tanıya bilmək bacarığına malikdirlər. Ancaq arılar faydalı olmaları ilə yanaşı, həm də təhlükəlidirlər. Bəzən onlar qatillimə belə çevrilə bilər.

Arı vurması nəticəsində ölüm faktlarına rast gəlinib. Arı sancmalarına daha çox yaz, yay və payız aylarında rast gəlinir. Xüsusilə payız fəslində arılar daha çox aqresiv olur. Arı sancması zamanı tibbi yardım mütləqdir. Çünki orqanizmində həssaslıq olan şəxslər anafaktik şok yaşaya bilərlər. Bu, insanın tənəffüsünün ağırlaşması ilə nəticələnir. Anafaktik şok zamanı insana tibbi yardım olunmazsa, qəfil ölüm də baş verə bilər. Ölümə səbəb ola biləcək ən təhlükəli arı eşşək arısı kimi tanınan arıdır. Gövdəsi sarı və qara zolaqlı olan eşşək arıları olduqca iri quruluşludur. Eşşək arılarının iynəsi zəhərli. Sancması çox ağrı verən eşşək arısının zəhəri insanda ağır allergiya reaksiyalarına yol açır və bir çox hallarda eşşək arılarının sancması insanın ölümü ilə nəticələnir. Arılar arasında qatıl arı adlandırılanlar da var. Ancaq bu arı növünə Azərbaycanda rast gəlinmir. Bu arılar tarixdə bir hücumda 300 braziliyalı insanı öldürdükdən sonra qatıl adını alıblar. Qatıl Afrika bal arıları çox həssasdırlar. Adıçəkilən arılar öz yuvalarını ölü-

Qatıl arıları necə tanıyaq?

Seyfəddin Əsəd: "Arı böyük bir şəfa mənbəyi olduğu kimi təhlükəli də ola bilər"

münə qoruyurlar. Qatıl arı görünüşcə bal arısından fərqlənir. O, insanı sancarsa, bir saniyədə onu öldürə bilər. Afrika mənşəli olan bu arılar iynələrini 8 dəfə istifadə edə bilərlər. Bu arılardan qaçmaq və xilas olmaq az qala qeyri-mümkündür və bunun sonu mütləq ölüm olur. Azərbaycanda yer alan eşşək arıları da qatıl arılardan heç də geri qalmır. Eşşək arıları insanları daha tez-tez sancır və onların sancmaları daha ağrınlıdır. Dil, dodaq, qırtlaq və üz nahiyəsinin sancılması çox təhlükəli hesab olunur. Çoxlu sayda

sancmalar zamanı ağır intoksikasiya (zəhərlənmə) inkişaf edə bilər. Bu halda insanı dərhal xəstəxanaya çatdırmaq lazımdır. Arı və ya eşşək arısı sancmasından dərhal sonra insana allergiyası olmasa belə hər hansı allergiya əleyhinə dərman vermək lazımdır. Zədələnmiş yeri axar su ilə yuyun, istənilən antiseptik (perekis, spirt, yod və s.) vurmaq lazımdır. Zərərçəkmiş bol maye (isti şirin çay, şirin su və s.) verilməlidir.

Əgər həşəratın sancmasından sonra allergiyanın əlamətləri, yeni ümumi zəiflik, baş ağrısı,

başgicəllənmə, ürəkbulanması, arterial təzyiğin kəskin enməsi, nəbzın artması, tənəffüslük, bəzən hətta qıcolmalar və bayılma meydana çıxıbsa, xəstəni dərhal xəstəxanaya çatdırmaq lazımdır.

Təbii üsullarla müalicə həkimi Seyfəddin Əsəd bildirdi ki, arı müalicəvi şəfa mənbəyi olduğu kimi təhlükəli də ola bilər: "Arı insanı öldürəndə 3 günə yox, həmin dəqiqə və ya 1-2 saata öldürür. Zəhəri çox olan arılar var ki, onlar vəhşi arı və yaxud da ki, eşşək arısı adlanır. Bal arısı qrupuna aid

olan arılar xüsusi qaydada yetişdirilir. Dünyanın 10 ölkəsində arı ilə müalicə yoxdur. Çünki arı böyük bir şəfa mənbəyi olduğu kimi təhlükəli də ola bilər. Arının insanı haradan vurmasından da çox şey asılıdır. Məsələn, arı insanı dilin-

dən vuranda dil şişir, insan boğulur və ölür. Buna görə də arı ilə müalicə aparən ölkələrin də sayı barmaqla sayılacaq qədər azdır, bunun həkimləri də demək olar ki, azdır. Bundan hamı qaçır. Ancaq arının verdiyi şəfanı da heç yerdən tapmaq mümkün deyil. Arı ilə müalicə zamanı mütləq insana yoxlama qoyulmalıdır ki, onun orqanizmi arı zəhərinə götürə biləcək ya yox".

□ Günel MANAFILI

Şəhriyarın heykəlinə qarşı hörmətsizliyə Bakıdan reaksiyalar

İran hüquq-mühafizə orqanları Şəhriyara qarşı edilən hörmətsizliyə biganə qalmamalı və cinayətkarlar tezliklə öz cəzasını almalıdır

Bir neçə gün öncə İranda Məşhəd şəhərində Azərbaycanın böyük şairi Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın büstünə qarşı hörmətsizlik edilib. Bu barədə sosial şəbəkələrdə məlumat yayılıb. Məlumatla görə, naməlum şəxslər şairin şəhərdəki büstünü küt alətlə bir neçə yerdən dağıtmağa çalışıb. Nəticədə büst yararsız hala düşüb. Büstün baş hissəsi bir neçə yerdən sındırılıb.

Qeyd edək ki, İranda Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın büstünə, heykəlinə qarşı hörmətsizlik ilk dəfə deyil. Belə ki, 2012-ci ildə Təbrizdə ustad Şəhriyarın adını daşıyan bulvarın girəcəyinə qoyulmuş heykəli oğurlanıbdı. Maraqlıdır ki, şəhərin rəsmiləri olayla bağlı heç bir açıqlama verməmişdi. Eləcə də 2010-cu ilin yazında Tehranda Şəhriyarın heykəli oğurlanıbdı.

Şəhriyarın büstünün yararsız hala salınması ölkəmizdə də böyük narazılığa səbəb olub. **Deputat Qənirə Paşayeva** sosial şəbəkədə ustadın heykəlinə qarşı edilən hücumu sərt tənqid edib: "Bu nə təbiiyəsizlik, nə əxlaqsızlıq? Böyük Şəhriyar bütün millətimizin böyük sevgisini qazanmış ustad şairimizdir. "Heydəbabaya salam" hər zaman yanğıyla, gözyaşıyla, özləmlə, həsrətlə əzbər söylədiyimiz özəl bir əsərdir bizim üçün. Şəhriyar Bakı ilə Təbrizi birləşdirən bir körpüdür. Bizim evimizdə qapıdan daxil olan hər insanı ilk qarşılayan foto onun idi. Hətta məktəb yoldaşların ilk zamanlar elə bildirdilər babamın şəkli. Onlara atamın anladığı Şəhriyar anladardım. Onun büstünün İranda bu vəziyyətə salınmış fotolarına hiddətlə, ağrıyla, üzüntü ilə baxdım". **Millət vəkilisi məsələ ilə bağlı ciddi tədbir görməyən rəsmiləri də qınayıb:** "Bunu edənləri qınayıram, bunu edənlərə qarşı ciddi cəza tədbirləri görməyənləri də, bu vəziyyəti düzəltməyənləri də. Günü sabah bununla bağlı İran İslam Respublikasının Azərbaycandakı səfirinə zəng edib, etirazımızı bildirəcəm və bu vəziyyətin aradan qaldırılması məsələsinə xahiş edəcəm. Şəhriyara qarşı bu cür sayğısızlığı bütün azərbaycanlılar qınayır və bu təcili aradan qaldırılmalıdır. Şəhriyar Azərbaycan ədəbiyyatının ən böyük şairlərindən biridir və hər zaman sevgi ilə anılacaq".

Tanınmış şair, filologiya elmləri doktoru, professor Vüqar Əhməd "Yeni Müsavat"a danışaraq, olaya öz tənqidini bildirib: "Ulu Şəhriyar Azərbaycanın və İranın müstəqil böyük şairidir. Bundan əvvəl onun heykəli oğurlanıbdı, indi isə büstü yararsız hala salınıb. Fikrimcə, bu məsələdə kimlərsə əli var. İnanmıram ki, olayı hansısa fars edə bilər. Çünki Şəhriyar fars dilində də yazıb-yaradıb. Onun farsca olan divanını Bakıda nəşr etdirmişəm. Yeni Şəhriyarın yaradıcılığının 70-80 faizi fars dilindədir, bu səbəbdən farslar da onu çox sevirlər. Ona görə düşünürəm ki, burda siyasi məsələ var. Kimlərsə çaxnaşma, etnik qarşıdurma salmağa çalışır. Böyük bir şairin heykəlinə qarşı bu cür şərəfsizliyi hansısa türk və ya fars edəcəyini düşünmürəm. Bu cür işlərdə adətən erməni barmağı, izi olur.

Düşünürəm ki, İran hüquq-mühafizə orqanları Şəhriyara qarşı edilən hörmətsizliyə biganə qalmamalı və cinayətkarlar tezliklə öz cəzasını almalıdır. Yəqin ki, indi ustadın da ruhu narahatdır".

□ Xalidə GƏRAY
□ Musavat.com

Azərbaycan məktəblərində hicab qadağası yoxdur, amma...

Cəsarət Valehov: "Geyim tədrisin aparılmasına maneçilik törədə bilməz"

Ingiltərə məktəblərindəki hicablı qızlar sorğu-sual olunacaq. Bu barədə BBC "The Independent" saytına istinadən məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, Britaniyanın təhsil müfəttişləri ibtidai məktəbə hicabla gələn müsəlman qızlarını sorğu-sual edəcək. Qızların bu barədə verdikləri izahat məktəbin hesabatlarında qeyd olunacaq.

Belə bir izahatlara ehtiyac isə bir çox qızların hicablanmağa məcbur edildiklərinə dair məlumatlardan doğub. Baş məktəblər müfəttişi Amanda Spielman bu barədə qərar bazar günü elan edib. O deyib ki, məktəblər qızlara dərslərə yalnız dini geyimdə gəlməyi tapşırıb olduqları halda qanunları pozmuş ola bilərlər. Bir sıra ekspertlər bildirirlər ki, belə az yaşlardan qızların hicab geyinməsi onların erkən seksuallaşdırılması kimi də qəbul edilə bilər. Çünki qızlara hicab geyindirilməsi onların yetkinlik yaşına çatmasından sonra yad kişilərdən qorunması üçün edilir.

"The Sunday Times" qəzeti üçün keçirilmiş sorğunun nəticələrinə görə, İngiltərədəki 800 ibtidai məktəbin 18 faizində hicab məktəbli formasının bir variantı kimi qəbul edilir. Bundan əvvəl Milli Dünyəvilik Cəmiyyətinin apardığı sorğu İslam məktəblərinin, 27 ibtidai məktəb də daxil, 42 faizində hicabın icbari məktəbli forması kimi qəbul edildiyini göstərmişdi.

Qeyd edək ki, son illərdə bir

çox ölkələrdə məktəbli qızların dərəcə hicabla gəlməsi qadağan olunub. Məsələn, ötən ilin oktyabrında Qazaxıstanda bununla bağlı qərar qəbul edilib. Ölkənin Təhsil və Elm Nazirliyi bildirmişdi ki, məktəblərdə bu və ya digər dinin birbaşa təbliğatı yolverilməzdir. Təhsil və elm naziri bildirmişdi ki, "dini atributların, geyimin, baş örtülərinin (hicab, papaq) geyinilməsinə indiyə qədər yol verilməyib, bundan sonra da bu, yolverilməz olacaq".

Bu ilin oktyabrında isə Tacikistanda təhsil nazirliyi məktəbli qızlara hicab geyinməyi, oğlanlara isə saqqal saxlamağı qadağan etdi. Həmçinin nazirliyin qərarı ilə qızların dar şalvar, qısa geyimlər geyinməsi, parlaq makiyaj etməsi də qadağan olunub.

Türkiyədə isə əksinə, bir neçə il öncə hicablı şagirdlərin təhsil alma hüququnu məhdudlaşdıran hicab qadağası ləğv edilib. Azərbaycanda gəldikdə isə xatırladaq ki, 2010-cu ildə sabiq təhsil naziri Misir Mərdanov məktəblərin dərəcə hicabla gəlməsini qadağan etmişdi. Onun jurn-

nalistlərə verdiyi açıqlamadan sitat: **"Azərbaycanın dövlət məktəblərində təhsil alan şagirdlər məktəbdə məktəbli formasında olmalıdırlar. Lazım gələrsə, biz məktəbdə məktəbli formasında gəlməyən şagirdləri dərəcə buraxmayacağıq"**.

Sabiq nazirin bu qadağası zamanında etirazlara səbəb olmuşdu. Hətta bu qadağa bəzi din-darların Təhsil Nazirliyi qarşısında etiraz aksiyası keçirməsinə gətirib çıxartmışdı.

Bəs hazırda vəziyyət necədir? Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətə əlaqələr sektorunun müdiri Cəsarət Valehov sualımıza bu cür cavab verdi: "Bununla bağlı

məktəblərin daxili nizamnaməsi var. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 13 yanvar tarixli 5 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ümumtəhsil məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ne əsasən, ümumtəhsil məktəblərində təhsil alanların geyim forması hər bir məktəbin öz nizamnaməsi ilə müəyyən olunur. Buna uyğun olaraq həmin prosesə nəzarət də məktəbin özü tərəfindən həyata keçirilir. Yəni məktəblilərin geyimi həmin daxili nizamnamə ilə müəyyən olunur. Geyim tədrisin aparılmasına maneçilik törədə bilməz".

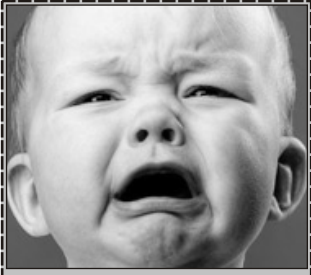
□ Xalidə GƏRAY

MÜSAVAT

Son səhifə

N 242 (6856) 21 noyabr 2017

Uşaq ağlayanda tez müdaxilə etmək olmaz

A vstraliyada valideynlərin ağlayan uşaqlarına necə münasibət göstərməsi ilə bağlı bir araşdırma hazırlanıb. Alimlər valideynlərə tövsiyyə edib ki, uşaqlar ağlamağa başlayandan bir müddət sonra onları sakitləşdirmək üçün hərəkətə keçsinlər. 7 aydan 6 yaşa qədər olan 326 uşaq üzərində aparılan araşdırmanın nəticələrinə görə, ata-analar ağlayan uşaqlarını nə qədər gec susdursalar, bir o qədər uğurlu nəticə əldə edirlər. Bunun adına "nəzarətli ağlama" deyilir. Belə ki, valideynlər uşaq ağlayandan sonra gözləmə müddətini hər dəfə artırır və onlar öz-özünə sakitləşmə verdiyi qazanırlar. Araşdırmanın rəhbəri Anna Price deyib: "Ata-analar uşaq ağlamağa başlayandan sonra bir gecə 2 dəqiqə, növbəti gecə 5 dəqiqə müdaxilə etmədən gözləməyi öyrəsinlər. Bu, uşağa ziyan deyil. Amma valideynlər uşaq ağlayan kimi onun qapısını bağlayıb, onunla maraqlanmış kimi etməsin. Hərdən otaqlarına gedib, nə etdiyi ilə maraqlansın. Bu halda uşaq da, ana da sağlam bir gecə keçirə biləcək".

3 milyon dollara maşın nömrəsi aldı

B irləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan biznesmen Əhməd Əl Marzuki öz maşına qeydiyyatdan keçmiş nömrə almaq üçün 10 milyon dirhəm (3 milyon dollar) ödəyib. Bu barədə lenta.ru saytı "Khalij Times"ə istinadən xəbər verir. 23 yaşlı biznesmenə içində ancaq "2" rəqəmi olan nömrə düşüb. Bu, Abu-Dabidə keçirilən xüsusi auksionda hazırlanıb.

Ümumən auksionda 15 milyon dollar dəyərində nömrələr satılıb. "1111" nömrəsi isə 12 yaşlı yeniyetməyə atası tərəfindən 400

min dollara hədiyyə olunub. Auksion Abu-Dabi polis-inin 60 illiyi münasibətilə təş-

kil olunub. Əldə edilən gəlirlər tam şəkildə xeyriyyə məqsədilə sərf olunacaq.

İtmiş maşını 20 il sonra tapıldı, 40 min avro xərclədi

A lmaniyanın Frankfurt şəhərində bir qarajda 1997-ci ildə maşınını park edən və hara park etdiyini unudan adamla bağlı maraqlı hadisə baş verib. Belə ki, polis illərlə sahipsiz qalan bu maşını ərazidən kənarlaşdırmaq üçün araşdırma aparanda 20 il öncə itən maşın sahibinə qovuşub. Avtoparkın dağıdılması zamanı "ölü" maşına çevrilən avtomobili polisler sahibinə çatdırmaq istəyiblər. Bunun üçün də axtarış əməliyyatına başlayıblar. Axtarış əməliyyatları nəticəsində maşının 76 yaşlı sahibini tapan polisler fərq ediblər ki, 20 il öncə kişi maşınının oğurlanması barədə polisə müraciət edibmiş. Halbuki özü maşını park edəndən sonra avtoparkda onu tapa bilməyib.

Maşınına qovuşan kişi onu işə salmağa çalışsa da, buna nail ola bilməyib. Almaniyanın xəbər saytı RTE-nin yazdığına görə, kişi maşına evakuator və təmir üçün 40 min avro xərc çəkib.

6 milyon 800 min dollar qazanmaq üçün 7 kişini öldürdü

Yaponiyanın "qara dudu" kimi tanınan Çisako Kakehi adlı qadın ərinin və ərinin xaricində həyatına giren 6 sevgilisini zəhərləyərək öldürüb. 67 yaşlı qadın ərinin zəhərlədiyi üçün həbs olunub. Keçirilən araşdırmalarda onun daha öncəki sevgililərinin də qəribə şəkildə dünyasını dəyişdiyi üzə çıxıb. Belə ki, "qara dudu"un bir sevgilisi yedikləri bir yeməkdən sonra həyatını itirib. Kakehinin ikinci əri ürək tutmasından, digəri xərcəng, bir başqası isə motosiklet qəzası nəticəsində dünyasını dəyişib. Qəribə ölümlərin ardınca bütün ölümlər araşdırıldı və onların səbəbinin bir qayda olaraq zəhər olduğu aydınlaşıb. Məlum olub ki, Kakehi bu 7 adamın ölümündən böyük miqdarda sığorta pulu alıb və 6 milyon 800 min dollarlıq sərvətə sahib olub.

QOÇ - Bugünkü astroloji mənzərə yalnız sizin Zodiakdan olanlar üçün uğurlu səfərlər vəd edir. Bununla yanaşı, maliyyə məsələlərinin həllində də müəyyən irəliləyişlərə nail ola bilərsiniz.

BUĞA - Yeni əlaqələr yaratmaq üçün bütün gücünüzü axtarırlara həsr etməlisiniz. Bu gün sizə daha da əzmkarlıq göstərmək məsləhətdir. Nahardan sonra maraqlı görüşləriniz olacaq.

ƏKİZLƏR - Ümumi əhvalınızda aktivlik baş qaldırdığından neytral mövqedə dayanmamalısınız. İşlə bağlı planlarınızın həllini sürətləndirin. Nahar ərəfəsində sürprizlə rastlaşacaqsınız.

XƏRÇƏNG - Saat 16-ya qədər bütün planlarınızı reallaşdırmağa çalışın. Qərarlarınızda obyektiv olun ki, nəticədə udasınız. Axşam saatlarında qəlbinizə yaxın insanlarla bir araya gəlin.

ŞİR - Ailədaxili problemləriniz qabara birlər. Bunun qarşısını almaq üçün qarşı tərəfə güzəştə getməyiniz vacibdir. Sevgiyə xələl gətirən bütün neqativ hərəkətlərə son qoyun.

QIZ - Yalnız sənədləşdirmə və alış-veriş işi üçün uğurlarınız ola bilər. Saat 14-16 arası işə qazanc əldə etmək imkanınız yaranaçaq. Şəxsi münasibətlər üçün sə gərgin gündür.

TƏRƏZİ - Saat 14-ə qədər münaqişəli situasiyalara cəlb olunma ehtimalınız yarandığından həmin müddəti yalnız ev şəraitində keçirməlisiniz. Sonrakı ərəfəni isə xoş ovqatda başa vuracaqsınız.

ƏQRƏB - Ümumi yorğunluğunuzu nəzərə alan ulduzlar günün əsas vaxtını istirahətə həsr etməyinizi məsləhət görür. Çox da uzaqda yerləşməyən ünvanlara qonaq getməyə də dəyər.

OXATAN - Böyük dəyişikliklər astanasındasınız. Daxili süstlüyünüz də səngiməkdədir. Elə addımlar atın ki, qarşınızdakı şanslardan bəhrələnin. Fəaliyyətdə uğurlarınız yaxınlaşmaqdadır.

OĞLAQ - Yaxşı olar ki, ixtiyarınızda olan bu təqvimdə ciddi məbləğdə pul xərcləməyəsınız. Əks təqdirdə, ayın sonuna qədər problemləriniz olacaq. Nəzərə alın ki, tarixi seçim ərəfəsindəsiniz.

SUTÖKƏN - Bütün vaxtınızı görüş və əyləncələrə həsr etsəniz, bu təqvimdən xeyli razı qalacaqsınız. İştirak etdiyiniz məkanlarda çalışın ki, daha çox sevdiniz adamlarla birgə olasınız.

BALIQLAR - Hər mənada uğurlu gündür. İstər ailə-sevgi münasibətlərində, istərsə də məqsədlərə yetişmək istiqamətində uğurlarınız artacaq. Özünü güvənməklə çox zirvələri fəth edəcəksiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kişilər dikdaban geyinən qadınlara yardım etmək istəyir

F ransadakı Bretagne-Sud Universitetinin alimləri maraqlı bir araşdırma aparıblar. Araşdırmanın nəticələrinə görə, kişilər dikdaban ayaqqabı geyinən qadınlara daha çox yardım edir, nəinki dabanızsız tuflı geyinlərə. Nikolas Gueguen və heyəti tərəfindən aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, kişilər dikdaban geyinən qadınları digərlərindən daha cazibədar hesab edir və onların hər cür çətinliyini həll etməyə meyllidir. Onlar hesab edirlər ki, bu cür ayaqqabılı qadınlar daha zərifdir və yardıma ehtiyac duyar. Son təcrübədə isə araşdırma qrupu bir kafedə kişilərin dikdaban geyinən qadınlara nə dərəcədə tez ünsiyyət qurmasını üzə çıxarıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100